

A francia csapatok előnyomulásra készen

„Der Zeitung“ jelentés szerint Kónigstein am Taunis polfere értekezletre hívta össze a kerület összes polgármestereit és köztölték velük, hogy készítsék elő a francia csapatok beszállását. A párisi német követség cáfolja a „Temps“-nek azt a jelentését, amely szerint Rathenau Lloyd Georgenak azt mondta volna, hogy Franciaországnak a Ruhr-vidékre való előnyomulása vérontást fog előidézni. Génuában az a hír terjedt el, hogy a franciák az 1918-1919 kontingenst mozgósították. A hirt a francia delegáció cáfolja.

Angol holland petróleumüzlet Oroszországban

A párisi „Eclair“ írja, hogy az orosz szovjetdelegáció megállapodást kötött egy angol-német konzorciummal, hogy a Donbasban levő francia-belga gyárat átadják az angoloknak. A lap szerint a szerződést már alá is írták.

Az „Eclair“ fentartja azt a hírt is, hogy a denoci medencében és a Kaukázusban levő petróleumtermő vidékekről, illetve az ott levő francia és belga tulajdonú kőszénüzemekről tárgyalások folynak, sőt valószínűleg már megállapodásra is vezettek a szovjetkormány és egy angol-német tőkések csoport között, amelynek Stinnes is tagja.

A Renter újra cáfolja, hogy az angol-holland petróleumársaság és az orosz szovjetkormány között szerződés jött volna létre. Az orosz holland egyezmény következtében a Royal Deutch hollandi petróleumársaság részvényei huszonnégy óra alatt 19.400 forintról 21.550 re emelkedtek. Az „Eclair“ szerint ez is bizonyítja, hogy a szerződés tényleg létrejött és a cáfolatok nem felelnek meg a valóságnak.

Amerikát a petróleum izgatja

A washingtoni kormány megbizta londoni és római nagyköveteit, hogy a szovjetkormányval való egyezményről és a petróleumszerződésről érdeklődjenek. Amennyiben a petróleumszerződést még nem kötötték volna le és a tárgyalások tovább tartanak, Amerika tiltakozni fog, mert ebben a nyitott kapu alapelveinek a megsértését és Oroszország gazdaságának monopolizálását látja. Az amerikai lapok szerint az amerikai kormány nem fog elfogadni semmiféle egyezményt az orosz petróleumvidékekről, amelyekből az amerikai tőke nem vehet részt.

Hughes értesítette a nagy amerikai petróleumvállalatokat, hogy Amerika nem ismer el olyan szerződést, amely az amerikai tőkét az orosz petróleumforrások kihasználásától elzárja. Walter Samuel amerikai petróleumkirály váratlanul Génuába érkezett. Megjelenése nagy feltűnést keltett és a petróleumkérdéssel hozzák összefüggésbe. Angol részről kijelentik, hogy Samuel megjelenése a petróleumtárgyalásokkal nem függ össze.

Washingtoni jelentés szerint Harding tanácskozára hívta össze az amerikai nagyipar és a pénzügyi szakkörök képviselőit. A konferencián az európai kölcsön ügyéről tárgyaltak, különös tekintettel egy Németországnak nyújtandó kölcsönre. A párisi lapok nagy pesszimizmussal írják a génuai konferencia jelenlegi helyzetéről és megállapítják, hogy a kuszált és zavaros helyzetet csak Amerika tudná kellően tisztázni.

Oroszország nem mond le a propagandáról

A konferencia olasz körei feltételül bizonyosra veszik, hogy az oroszok válasza legkésőbb ma estig ismeretes lesz. Mindent, ami a választartalmából sejtethető és orosz forrásból szívárog ki, a legnagyobb elővigyázattal kell fogadni. Fontosnak látszik, amit Csicserin az olasz kormány hivatalos lapjának, a „Tribuná“-nak kijelentett:

— A memorandum — mondotta az orosz delegáció elnöke — az én április 20-iki levelem után, amit Lloyd Georgehoz intéztem,

nagy és komoly visszaesést jelent és olyan argumentumokat tár fel, amelyekről soha nem volt szó, például azt, hogy el kell tiltanunk még saját országunk területén is minden olyan propagandát, ami a kapitalizmus ellen irányul. Ezt soha semmiféle körülmények között nem fogadjuk el, ha csak nem akarunk arról lemondani, hogy saját országunkban terjesszük eszméinket. A másik ilyen pont az, hogy a török-görög konfliktusban semlegesnek kell maradnunk. Ennek semmi köze nincs semmiféle egyezményhez és ezért ezt a feltételt sem fogadjuk el.

— Nagyon komoly dolog a román letétek visszaszolgáltatásának kötelezettsége, mondta végül Csicserin. Arra már nem volt hajlandó válaszolni, hogy az orosz delegáció fölveti-e a tárgyalások folytatásának kérdését, ha a franciák és a belgák otthagynak a konferenciát.

A nemzeti párt fuzióról tárgyal Jorgával

A miniszterelnök elhalasztotta hazatérését. Bomlik az Averescu-párt. A reszortok készülnek az őszi ülésükre

— Az Új Kelet tudósítójától —

Az utolsó két nap belpolitikai eseményei és a politikai körök figyelmét ismét a külpolitika köré csoportosul. Érdeklődéssel várják az orosz válaszcímeket és következtetéseket az eshetőségekre. Az ellenzéki pártklubokban és lapokban hangzatosabb, hogy Bratianuak Génuában nemcsak hogy sikereket nem, de féleredményeket sem sikerült elérnie. A beszarábiai határon az oroszok nagy csapatokat vonnak össze és a román kormány is minden intézkedést megtett.

Kormánypárti és ellenzéki körökben mégis egyöntetűen úgy ítélik meg a helyzetet, hogy

fégyveres beavatkozásra semilyen körülmények között kerül sor.

Bratianu miniszterelnök május elsejére jelzett hazatérése kérik. A génuai tárgyalások miatt a miniszterelnök csak május 20-án térhet vissza. Ugyanakkor tér vissza a fővárosba Constantinescu javadalmi miniszter is, aki ismert afférja elintézése előtt nem hajlandó tárcája ügyeit közvetlenül intézni. Az affér végleges rendezése pedig csakis Bratianu Jonel visszatérése után lehetséges.

Ha azonban a génuai konferencia május végéig nem érne véget, akkor a miniszterelnök nem Bukarestbe utazik közvetlenül, hanem Belgrádba, ahol résztvesz

Marioara hercegnő és Sándor szerb király esküvőjén.

A kormányt Bratianuon kívül Duca külügyminiszter és Mardarescu hadügyminiszter fogják képviselni, a parlamentet pedig Ferechide szenátuselnök és Orleanu, a kamara elnöke.

A nemzeti párt több vezére Bukarestbe utazott,

ahol a kommunista perben tanúként fogják őket kihallgatni. Ott vannak: Popovici Mihály, Goldis László és Braniste Valér. A pártvezérek ez alkalommal fontos tanácskozásokat tartanak Jorgával és a parasztpárt vezetőivel.

A „Lupta“ írja, hogy Popovici Mihály Jorgának ajánlani fogja, kezdjenek közös akciót. A tárgyalás sikere — írja a „Lupta“ — attól függ, hogy Jorga milyen álláspontot fog elfoglalni a parlament őszi megnyitásával szemben. Az „Epoca“ arról értesül, hogy Popovici a nemzeti pártba való belépésre akarja rábírní Jorgát, ami aligha történhetik meg.

A demokráta párt szombat és vasárnap több helyen népgyűlést tartott, amelyeken a párt vezetési is megjelentek.

Az Averescu-párt vidéki szervezeteinek nagy része, valamint a bukaresti párt több ve-

Benes újra megkísérelte a francia és angol álláspont összeegyeztetését és a kibékülést, de eredmény nélkül. Anglia kitart álláspontja mellett és kész az orosz kormányt de jure elismerni. Benes azt a javaslatot tette, hogy a génuai konferenciát öt hónappal napolják el. Benes javaslata olasz körökben nagy visszataszítást keltett. Prágai hírek szerint Benes lemond és párisi követ lesz. Elhatározásának az a háttere, hogy a csehszlovák parlamenti koalíció végrehajtó bizottsága két tagját Génuába küldte, hogy ellenőrizzék. Ez Benest nagyon lehangolta. A miniszterelnöki állás betöltésére már Svehlival folynak a tárgyalások. Bécsi diplomáciai körök értesülése szerint Pasics a génuai konferencia után le fog mondani. Belgrádi körök a lemondást Pasics betegségével indokolják. A helyzet azonban az, hogy Franciaország befolyását a kis-antantban növelni akarja.

zetőtagja belépett a demokráta-pártba.

Az „Epoca“ ezzel kapcsolatban leszögezi, hogy a nemrég oly hatalmas Averescu-párt teljesea felbomlóban van.

Averescu pártjának végrehajtóbizottsága különben tegnap ülést tartott. A párt programjáról folytatott tárgyalásokat valószínűleg egy hónap alatt befejezik és akkor a végleges programot a Moldvában tartandó pártkongresszus elé fogja terjeszteni Averescu.

A szépművészeti miniszter Erdélyben

Nagyvárad, május 8. Banu Constantin kultuszminiszter tegnap este Nagyváradra érkezett. A miniszter autóval jött Kolozsvárról. Délrejt megtekintette Szemes Fülöp kiállítását, este pedig a magyar színház előadását nézi meg. A miniszter ma éjjel visszautazik Bukarestbe.

A parlamenti bizottságok munkája nem szünetel.

Nemcsak az alkotmány, közigazgatás és a választójogi tervezeteket előkészítő bizottságok dolgoznak lázas sietéssel, a többi reszortok is készítik javaslataikat. A hadsereg legfelső bizottsága a „Rador“ jelentése szerint a jövő héten összeül, hogy a hadseregbe vonatkozó új törvényjavaslatot tanulmányozza. A törvényjavaslatot az ősszel terjesztik a parlament elé.

Tegnap délután a pénzügyminisztériumban volt értekezlet, Bratianu Vintila elnökletével az új pénzügyi reformokat tárgyalták meg. Az értekezlet megkezdte az előmunkálatokat a reformokhoz, amelyeket a pénzügyminiszter ugyancsak ősszel akar a parlament elé terjeszteni

A király Bukarestbe érkezett.

Bukarestből jelentik: A király pénteken délelőtt fél tizenkét órakor visszaérkezett Lupényből Bukarestbe.

Hitközségi választás Besztercén.

Az április 16-án megtartott hitközségi választásokat erős propaganda és szokatlan érdeklődés előzte meg. A régi előjárósággal szemben a szövetségi csoport új hitközségi pártot szervezett, mely párt a hitközségi élet minden terére kiterjedő nemzeti alapon álló programmal indult a választási küzdelemben. Az új hitközségi párt programja Beszterce különböző irányzatú zsidóságának összes kívánalmait magában foglalta és így a hetekkel megelőzőleg megindult erős agitáció az új hitközségi párt teljes győzelmével végződött, a régi előjáróság teljesen megbukott. A hitközség elnökévé a köztisztviselőben álló Izrael Rachmuth választott meg, aki egyúttal a szövetség helyi csoportjának az alelnöke.

„Három napja nem ettünk“

Egy fejezet a Nyomor Könyvből. Történet egy tudóveszes asszony 1300 leijéről és a tolvaj fiuról

Az Új Kelet munkatársától

Nagy és hatalmas főlián van előtem: a Nyomor Könyve. Fojtó szag árad az elfakult és megpenészedett lapok közül. Óriási ez a könyv: az egész világ; minden oldala egy-egy emberélet. Vér és könny, bűn és szenvedés tapad minden betűjéhez. Vég nélküli nagy tragédia ez a könyv, amelynek ez a mottója: „A szegénység a legnagyobb bűn, mert minden bűn magrárt hordja magában.“ És lapozni kezdek benne. Jaj és panasz, könyörgés és átok robban ki a zizegő papírból. Vasmarokkal szorítom össze a kétségbeesést, hogy urrá ne legyen rajtam, de valami erő lefejti róla a kezemet és mutatójamat megállítja az egyik fejezetnél. Itt nem lehet már közbűnsnek maradni.

... Két gyermekleány állított be tegnap a rendőrségre. Vasárnap volt és csak két soros-detektív volt az inspekciós szobában. A két gyermeknek eilant a bátorsága. A nagyobbik, lehetőleg talán tizenöt éves, a kisebbiket

— Gizike, mondd el te.
De a kicsi, hétéves ellenkező véleményen volt:
— Te nagyobb vagy, Johanna, te beszélj.

És mindkettőjük hangjában megcsuklott a sírás. A két detektív számközzel bátorította őket, mondják el a panaszukat. A nagyobbik leány lihegő, fojtott hangon beszélni kezdett. És gyöngyszemnyi könnyesepek gördültek végig becsült arcán, amelyből kárörvendőn vigyorgott a Nyomor.

— Három napja nem ettünk. Édesanyánk egy éve ágyban fekszik. Tudóveszes. Volt egy kis megtakarított pénze, melyet a párnája alatt rejtgetett. És ellopták.

Tovább nem bírt beszélni, mert a háromnapos éhség könnyzárporba fojtotta a kislány szavát. Gizike, a hűg, szintén elpityeredett és a nyomor keserősége mohón furta bele magát kopott kis ruhájuk szövetébe.

Krizbai-utca 49

A sok nyomorúságlatásban megedződött detektívek kemény arcán megáradt a döbbenet. És a nyomor, melynek hangja diadalmasan vijjogott elő a két gyermek könnyfátyolos szeméből, mellbeütötte őket. Szótlanul vették a sétatálcájukat és követték a két kislányt.

Kiűn az utcán kacagott a verőfényes Május. Fiatal párok szerelmes egymásbasmulással libbentek tova a korzón, mely felett tavaszi gyöngyvirágpárfom terjengett. Kloroformmal altatták el a Nyomort, mely kigyószzerűen siklott végig a nyüzsgő utcákon, a két kislány nyomában, ki a külvárosba.

Göröngyös, piszkos és görbe sikátorok tömkelegében haladtak négyen, a két detektív és a két testvér. Azután megállottak. Dülledő, ijesztő külsejű „ház“ kuporgott előttük. Az esőverte, festésétől lenyuzott falon rozsdás tábla s rajta a felírás alig olvashatóan: Krizbai-utca 49.

— Itt lakunk, — mondotta szomorúan a nagyobbik leány.

Csak görnyedt háttal tudott a két detektív belépni a viskóba. A nyomor szaga visszadöbentette őket az ajtóban. Benn a lakásban denevérszárnyu sötétség takarta a szegénységet. Pedig déli 12 óra volt. Villamos lámpával kellett előrejutni. A szájuk, orruk elé zsebkendő tartottak, hogy a gyilkos, lassan pusztító levegő ellen védekezzenek. A zseblámpásra nem is volt szükség. Alig volt valami az egész lakásban. Egy deszkából összetakolt asztal, két rokkantlábú szék, lóca, néhány jelentéktelen csekélyesség és egy ágy. Ez az egész berendezés, amit a detektívek éles szeme fel tudott fedezni, amikor hozzászokott a félhomályhoz.

Fesztingerné és családja

Vizsgálódásukat fáradt nyögés zavarta meg. Gizike, a kisebbik leány, lábujjhegyre állott és az ágy felé indult.
— Anyuka felébredt.

A két detektív nélküli, foltozott fekdűt özvegy. Azaz csak a csont ránkban tapadt r szeme lázasan becsült üregből tekintésben ott kétségbeesés. M lánytól, hogy a fájdalmasan feljáz kézevel helyet m is megpróbálta, ban, de tehetet párnái közé.

— Öt éve, h tam. Az uram h fronton sulyos seibe belehalt három gyermek tizenhétéves, m Szaladj csak át, G bizonyára ott les. És ez a két kisle ges voltam, kim Ugy a hogy meg nehéz volt a suly

A rossz táplálko megtámadta az vést kaptam és az ágyat. Ha job vettem a sátramat keresni. És így s leit még félre is hogy ebből a bet én már nem fogom ismét ágyamk es nélkül maradt, d sédegtünk. A m amelyet itt tartó nem akartam gyermekeké. És fogyott a házbó Három napig kib nem tudtam nézz éheznek.

Döbbenetes e zokogás. A fájdalom renditette. A hom gott és percekig jutni a köhögési r vele, amitől egy k — Ma regge

hozzányulok a garasokhoz. Majd amikor reszkető k nám alá — és a Megloptak!

Ujabb sírógőrc hatalmába került. zongó érzéssel ind Kérdőszökődni kez többi lakótól, kik néhez és nem gy De az ebben az nyomozás nem já ben megérkezett a A detektívek a g gattak. A fiu za rajta, hogy tud a pirult; hol pedig h az arca. Bekisértél ságra.

Bűr Vallatni kezdte nokul tagadott, de sulya alatt megtusát vivott a lelki a bűnrecaábító e kettő harcában a f lota, hogy ötszáz l anyja pénzéből. E György városmajor aki rejtegette őt, ügybe keveredett. leírt egy bárányt és sört vett belőle csapott a majorbeli ter Györgyöt is eld hogy az özvegy fia eiszedte részletekt Bevallotta, hogy a gyereket, hogy tudó el a pénzt és amig gyermek napokig csaptak a verejték átadták az ügyész ellen pedig eljárás ben ...

— Nyugalom a Bukarestből jelentik hivatalos helyről zás alapján a legha cáfolja azt a hírt, biai határon bolsev dalkodnak. A hat és a nyugalom.

Nyomor könyvből

nyomor könyvből tudóvész asszony és a tolvaj fiúról

let munkatársától

...mas föliás van előt...
...Könyve. Fojtó szag...
...és megpenészedett...
...lasi ez a könyv: az...
...nden oldala egy-egy...
...s könyv, bűn és szen...
...nden betűjéhez. Vége...
...ragédia ez a könyv...
...oltója: „A szegény...
...bűn, mert minden...
...lja magában.” És la...
...banne. Jaj és panas...
...k robban ki a zizeg...
...okkal szoritom össze...
...hogy urra ne legyen...
...erő lefojtó róla a ke...
...újamat megállítja az...
...t nem lehet már kü...
...ni.

...meki-ány állított be...
...séhez. Vasárnap volt...
...ros-detekív volt az...
...ban. A két gyermek...
...orsága. A nagyobbik...
...tőtéves, a kisebbiket

...ndd el te.
...téves ellenkező véle...

...o vagy, Johanna, te...
...ik hangjában meg...
...A két detektiv szána...
...a öket, mondják el a...
...gyobbik leány líheg...
...szélni kezdett. És...
...nyeseppék gördültek...
...án, amelyből kárör...
...a Nyomor.

...ja nem ettünk. Édes...
...gyban fekszik. Tüdő...
...y his megtakarított...
...árnya alatt rejtege...

...rt beszélni, mert a...
...könyvzárporba foj...
...vát. Gizike, a huga...
...t és a nyomor kesa...
...bele magát kopott...
...ébe.

Krizbai-utca 49

...ságlátásban megad...
...temény arcán meg...
...és a nyomor, mely...
...massz villogott elő...
...nyfátyolos szeméből...
...Szólanul vették a...
...vették a két kislányt...
...kacagott a varofé...
...parok szerelmes egy...
...bentek tova a kor...
...vaszi gyöngyvirág...
...Kloroformmal altat...
...gyógyoszerüen sik...
...gó utcákon, a két...
...ki a külvárosba.

...kos és görbe sík...
...haladtak négyen, a...
...ét testvér. Azután...
...zó, ijesztő külsejü...
...tük. Az esőverte...
...falon rozsdás tábla...
...g olvashatóan: Kriz...
...mondotta szomo...
...ány.

...hátal tudott a két...
...iskóba. A nyomor...
...tette öket az ajtó...
...tan denérvszárnyu...
...szegénységet. Pedig...
...llamos lámpával kel...
...szájuk, orruk elő...
...hogy a gyilkos...
...g ellen védekezze...
...nem is volt szük...
...ni az egész laká...
...összetakolt asztal...
...k, lós, néhány je...
...g és egy ágy. Ez...
...t amit a detektivek...
...t fedezni, amikor...
...milyhoz.

...ngerné és családja...
...fáradt nyögés...
...a kisebbik leány...
...s az ágy felé indult...
...bredt.

A két detektiv is odafigyelt. Huzat-nélküli, foltozott tarka párnák között feküdt özvegy Fesztinger Fülöpé. Azaz csak a csontváza, melyre milliónyi ráncban tapadt rá a cserszínű bőr. Két szemé lázasan villogott elő a mélyen beesett üregből. Nyugtalan, halódó tekintetében ott izzott az éhség és a kétségbeesés. Mikor megtudta a kislánytól, hogy a két idegen ur detektiv, fájdalmasan feljajdult. Sovány, élettelen kezével helyet mutatott nekik és maga is megpróbálta, hogy felüljön az ágyában, de tehetetlenül roskadt vissza párnái közé.

— Öt éve, hogy özvegyesre jutottam. Az uralom bevonult katonának. A fronton súlyos gránátlövést kapott és seibe mebelehelt. Egyedül maradtam három gyermekemmel. A fiam, aki már tizenhétéves, most nincs itthon... Szaladj csak át, Gizike, a városmajorba, bizonyára ott lesz a kocsisok között. És ez a két kisleány... Amig egészséges voltam, kimentem a piacra árulni. Ugy a hogy megéltünk belőle. Nagyon nehéz volt a súlyos kosarakat cipelni. A rossz táplálkozás és a dohos lakás megtámadta az egészségemet. Tüdővést kaptam és már egy éve nyomom az ágyat. Ha jobban éreztem magam, vettem a sátramot és kimentem kenyeret keresni. És így sikerült ezerháromszáz lelt még félre is rakni, mert tudtam, hogy ebből a betegségből kigyógyulni én már nem fogok. A mult napokban ismét ágyam estem. A fiam munkánélkül maradt, de szükösen mégis el-éldégtünk. A megtakarított pénzhez, amelyet itt tartottam a párnám alatt, nem akartam hozzányulni. Ez a gyermekeké. És amikor minden kifogyott a házból, inkább éhezünk. Három napig kibírtuk, de tovább már nem tudtam nézni, hogy a gyermekek éheznek.

Döbbenetes erővel tört ki belőle a zokogás. A fájdalom egész testét megrendítette. A homlokán verejték csillogott és percekig nem tudott szöhoz jutni a köhögési rohamtól. Tejet itattak vele, amitől egy kissé magához tért.

— Ma reggel elhatároztam, hogy hozzányulok a keservesen félretett garasokhoz. Majd elájultam a rémüléttől, amikor reszkető kézzel nyultam a párnám alá — és a pénz nem volt ott. Meglopták!

Ujabb sirógöres és köhögési roham hatalmába került. A két detektiv borzongó érzéssel indult ki a szobából. Kérdősködni kezdtek a nyomortanya többi lakóitól, kik járogattak Fesztinger-néhez és nem gyanakodnak-e valakire. De az ebben az irányban megindított nyomozás nem járt eredménnyel. Közben megérkezett a fiu és a kis Gizike. A detektivek a gyermekeket is kifagattak. A fiu zavarba jött. Látszólag rajta, hogy tud a dologról, mert hol pirult, hol pedig halóthalványá fakult az arca. Bekísérték a rendőrkapitányságra.

Bűnre csábít a nyomor
Vallatni kezdték. A fiu előbb konokul tagadott, de a kereszkérdések sulya alatt megtört. Arcán iszonyu tusát vivott a lelkiismereti furdalás és a bűnre csábító elvetemültség. És a kettő harcában a fiu bukott el. Bevallotta, hogy ötszáz lelt tényleg ő vett el anyja pénzéből. Kétszáz lelt Demeter György városmajorbéli kocsisnak adott, aki rejtegette őt, amikor más gyanus ügybe keveredett. A többi háromszáz leiből egy bárányt vett, azt megsütötték és sört vett belőle s nagy lakmározást csapott a majorbéli kocsisokkal. Demeter Györgyöt is előállították. Bevallotta, hogy az özvegy fia az egész 1300 lelt elszedte részletekben és elmulatták. Bevallotta, hogy a kocsisok biztatták a gyermeket, hogy tudóvészess anyjától lopja el a pénzt és amig a beteg és a két gyermek napokig éhezett, ők lakomát csaptak a verejtékes pénzből. A fiut átadták az ügyészségnek, a felbujtók ellen pedig eljárást indított a rendőrség.
... Ezt olvastam a Nyomor Könyvében...
Assér Lemil.

Nyugalom az orosz határon.
Bukarestből jelentik: Az „Izbanda” hivatalos helyről kapott felhatalmazás alapján a meghatározottabban meg-cáfolja azt a hirt, hogy a besszarábiai határon bolsevista bandák garáz-dálkodnak. A határon teljes a rend és a nyugalom.

Vítám Mateu államtitkárral a kolozsvári közoktatásügyi rezsort vezetőjével

a tanítás nyelvééről, az állami beavatkozásról, a kisebbségek önrendelkezéséről és általában az emelkedettebb európai etikáról

— Az Uj Kelet munkatársától —

— Államtitkár ur, olyan ügyben kérem nyilalkoztat, amely e pillanatban Erdély egész zsidóságát izgalomban tarja. Március negyedik kelettel Államtitkár ur rendeletet adott ki, amelyben a jövő tanóvtól kezdve megtiltja a zsidó iskoláknak a magyar, vagy német kisegítőnyelv használatát. A rendelet szerint 1922—23-ban már csak héberül, illetve jiddisül, vagy románul szabad tanítani a zsidó iskolákban. Ez a váratlan, merev intézkedés, amely csak a napokban vált ismeretessé, alapjában támadja meg a zsidó iskolákat és problémátikusá teszi az egész erdélyi zsidó iskolaügy jövőjét.

— A rendelet nem jött váratlanul — felelte Államtitkár. Ez az intézkedés csak logikus következménye korábbi intézkedéseinknek és harmónikusan illeszkedik bele a zsidósággal szemben követett iskolapolitikánkba. A román impérium első perce óta nem szüntünk meg hangoztatni, hogy a zsidó iskolák tannyelvét nem ismerjük el a magyart. A zsidóságot mi egy egységes etnikai tömegnek tekintjük, különálló nemzetiségnek, amelynek saját nemzeti nyelve a héber. Ha a zsidóság iskoláit akar fentartani, ezt minden akadály nélkül megteheti, de csakis saját nyelvén. A román állam nem tűrheti, hogy a zsidó kisebbség egy idegen állam nyelvét használja iskoláiban.

— A zsidóság legnagyobb része — vetettem közbe — az, amely nemzeti alapra helyezkedett, bizonyára hálával és nagy megnyugvással veszi tudomásul, hogy a román állam oly meleg jóindulattal karolja fel és támogatja nemzeti törekvéseit, különösen, ami saját nemzet nyelvére való áttérését illeti. Csakugyan, népünk tulnyomó többségének erős elhatározása, hogy a természetszabta lehetőségek figyelembevételével a legközelebbi idő alatt visszazserzi régi nyelvét, melyet részben viszonyai mostohasága, részben elhanyagolt öntudata miatt elfelejtett. De ma, ebben a pillanatban, minden lelkesedése és akarata ellenére is döntőbb a tények ereje s a tény az, hogy a zsidóság saját nyelvét elfelejtette és idő kell hozzá, míg újra megtanulja. Ha az állam türelmetlenkedik és nem adja meg a szükséges időt, ezzel csak azt mutatja meg, hogy nem akarja öszintén a zsidóság hebraizálódását.

— Épen ellenkezőleg, mi tapasztaltuk azt, hogy a zsidóság nem mutat elég jóindulatot ebben a kérdésben. Négy esztendeje élnék Önök Nagyromániában és ezen idő alatt vajmi kevés biztató törekvést láttunk, hogy komolyan át akarnának térni a héber nyelvre. A zsidóság egyes részei, mint például a nagyváradiak, hallani sem akarnak a héber nyelvről és azt akarják, hogy a zsidó iskolák állandó tannyelve a magyar legyen. Ez egyenes provokálása a román államnak, mert demonstrációnak tekintjük egy idegen állam mellett.

— Államtitkár ur, most már másodszer apostsztrófálja a magyart, mint egy idegen állam nyelvét. Ez figyelemreméltó, de mindenesetre önkényes meghatározás. A magyar nyelv az erdélyi zsidóság legnagyobb részének természetes anyanyelve s ha ezen a nyelven beszél és előreláthatólag hosszabb-rövidebb ideig beszélni fog, semmiesetre sem teszi azt, hogy egy idegen állam mellett demonstráljon, amelyhez az ottani politikai viszonyok miatt a legcsekélyebb érzelmi szálak sem fűzik, hanem egyedül azért, mert ez az egyetlen nyelv, amelyen gondolatait másokkal közölheti.

— Nem igaz, hogy a zsidóság természetes anyanyelve a magyar. A magyarok csak elmagyarosították

a zsidókat, hogy ezáltal is gyöngítsék a nemzetiségi ellenállás erejét. En a zsidóság magyar nyelvhez való ragaszkodásának pszichológiai okát abban látom, hogy önk, vagy legalább is egy részük továbbra is a legszorosabb kulturközösséget akarják fentartani Magyarországgal.

— Ki kételkedik benne, hogy a zsidóság eredeti nyelve nem magyar? Az is igaz, hogy a magyarországi zsidóságot elmagyarosították. Hiszen mi hirdettük mindenekeleltt és mindenek fölött, hogy a zsidóságnak vissza kell térnie az ősi nyelvéhez, mert csakis a nyelv segítségével juthat el a népi élet teljességéhez. De még a váradi zsidók, akik Államtitkár ur szerint a magyar nyelvet állandósítani akarják iskoláiban, még öket sem vezeti az a cél, hogy megtartsák a kulturközösséget Magyarországgal. Ök is a zsidó kultúra szolgálatába akarják állítani iskoláikat, azzal a különbséggel, hogy ezt a zsidó kultúrát magyar nyelven közvetítik a tanulóifjúsággal.

— Ez abszurdum — mondotta hevesen az Államtitkár.

— Államtitkár ur, kultúra és nyelv nem jelent egyet, bár a népi kultúra legényegesebb kelléke a népi nyelv. Igaz, hogy Shakespeare csak angol nyelven ismerhetem meg igazán, de ha nem tudok angolul, magyar fordításban is megközelíthetem. A próféták szellemét és Bialik költészetét is csak az ismerheti meg valóban, aki héberül olva sa, de zsidó kultúra alkotása marad akkor is, ha más nyelven szólal meg. Az erdélyi zsidóság legnagyobb része ma csak a magyar nyelv közvetítésével juthat el a saját zsidó kultúrához, sőt a hébert is csak úgy tanulhatja meg, ha a magyar, mint közvetítő eszköz segítségével van. Ha az állam megtiltja a magyar nyelvnek kisegítő nyelvént való használatát az iskolákban, elvette tőlünk az egyetlen eszközt, amellyel a hebraizálás munkáját végrehajthatjuk. Ez a meggondolás joggal keltheti fel bennünk, azt az érzést, hogy a rendeletnek igazi célja nem a hebraizálás, hanem a romanizálás volt.

— Szó sincs róla, mi nem akarjuk önéket romanizálni, ha ezt akartuk volna, már négy évvel ezelőtt más magatartást tanusítottunk volna iskoláikkal szemben. Mi becsülettel és minden hátsó gondolat nélkül az önk nemzeti ügyét akarjuk előmozdítani. A rendeletnek egyedüli célja az, hogy meggyorsítsuk a hebraizálás folyamatát és hogy ne adjunk további alkalmat arra a zsidóságnak, hogy egy más, töle idegen nép kultúráját szolgálja.

— Az államtól eddig csak szavakat és ígéreteket kaptunk, tényleges támogatást még nem. Ha Románia valóban azt akarja, hogy a zsidó iskolák tannyelve héber legyen, hóna alá kellett volna nyulnia annak a mozgalomnak, amely nyiltan ezért a célért küzd. Támogatnia kellett volna anyagilag is a zsidóságot, hogy iskoláit gondoktól mentesen fejleszthesse a héberesítés utján és felnevelhessen egy héber tanító gárdát, amely ezt a munkát folytathassa. De a román állam még egy banit sem adott a zsidó iskoláknak.

— Ne mondja nekem, hogy a zsidóknak nincsen pénzük iskolára. A zsidóság gazdaságilag legerősebb rétege az országoknak. Ha nem képesek nemzeti ügyükért és nemzeti nyelvükért áldozatokat hozni, akkor nem is érdemlik meg, hogy iskolájuk legyen. Mi, románok a régi Magyarországon hallatlan erőfeszítéseket tettünk, hogy minél több nemzeti iskolánk legyen és a legszegényebb paraszt is erején felül meghozta áldozatát a nagy ügy

oltárán. Ha nincs önkben elég szeretet és áldozatkészség saját ügyük iránt, ne kívánják, hogy az állam hozzon áldozatot önékért.

— Államtitkár ur! Mi nem ajándékokot és nem alamizsnát kérünk az államtól. Amikor mi iskoláink támogatását kérjük, csak a jussunkat követeljük. Az erdélyi zsidóság súlyos milliókat fizet az állam pénztárába iskolaadó címén és ezekből a milliókból a mi iskoláinknak eddig egy bani sem jutott. Ön bizonyára jobban tudja mint én, hogy Románia törvényei és a törvényeknek tekintendő békeszerződések kimondják, hogy az állam köteles a kisebbségek által fizetett iskolaadóból a kisebbségek iskolai kiadásait fedezni. Ez eddig nem történt meg.

— Az is az önk, illetőleg vezetőik hibája, hogy még nem kaptak semmit. Látja a magyarok eddig közel ötmillió lelt kaptak az államtól iskolacélokra, de ezt a miniszternél közvetlenül kell elintézni.

— Különösnek tartom Államtitkár ur, hogy egy, az állam által elismert kisebbségnek kanosszát keljen járnia miniszteriumokban, ugyanakkor, amikor egy másik kisebbség minden különösebb nehézségek nélkül megkapta azt. De még különösebbnek és az egyenlő elbánás elvére sérelme-sebbnek kell mondanom, hogy az állam nyelvkérdés tekintetében ilyen mélyen beavatkozik egy kisebbség ügyeibe. Hol van az annyiszor hangoztatott és elismert önrendelkezői elv? Hol van az emelkedettebb európai etika, amely kitermelte magából a kisebbségi jogokat és hol vannak a nemzetközi szerződések, amelyeket az állam kötelezőnek ismert el magára nézve. Az említett elvek és törvények szerint a tanítás nyelve a kisebbség belső ügye és ha ebben differenciák vannak közöttünk, el fogjuk intézni ezeket állami beavatkozás nélkül is.

— Románia tiszteletben akarja és fogja tartani a nemzetközi szerződések és meghajlik az ön által említett európai etika elvei előtt. A törvényhozás most készíti elő az ország új alkotmányát és nem kétséges, ebben az új alkotmányban a kisebbségek jogállását is igazságosan rendezni fogják. Az sem kétséges, hogy az állam támogatni fogja iskoláikat. De lássa, kérem, az iskolaügyre előirányzott költségvetés még a román közoktatás kiadásait sem fedezi teljesen.

— Ezekután kértem Államtitkár urtól, mi lesz a mi iskoláinkkal szeptemberben. Ma olyan mereven akarják végrehajtani a rendeletet, ahogy annak szövege szól, ez a zsidó iskolák halálos ítéletét jelenti. Mi a jövő tanévben és még jónéhány éven keresztül nem térhetünk át a tiszta héber, vagy tiszta román nyelvű oktatásra. Nekünk idő kell hozzá és az idő nagysága attól függ, milyen mértékben fog támogatni bennünket anyagilag az állam.

— A törvények és rendeletek lelke — mondotta befejezésül Mateu Államtitkár — nem a szavakban, hanem a végrehajtásukban nyilatkozik meg. Minden attól függ, hogyan hajtanak végre egy törvényt. Megnyugtathatom önt és az erdélyi zsidóságot, hogy ezt a rendeletet a tényleges körülmények figyelembevételével fogjuk végrehajtani. Ha látni fogjuk önkben a jóindulatot és lojalitást, akkor minden bizonnal elállunk a végső eszköz alkalmazásától. Nem kell tartani attól, hogy igazságtalanul elveszük iskoláikat. Közégeink el fognak menni a helyszíre és ha meggyőződtek róla, hogy a héberre való áttérés indokolt nehézségekbe ütközik, jelentést fognak tenni nekem, hogy ne alkalmazzam a rendeletet egész terjedelmében. De meg kell érteniök végre, nem engedjük meg egyik kisebbségnek sem, hogy egy másik kisebbség kulturáját erősi se. Ha nem akarnak áttérni saját nyelvükre, itt van az állam nyelve, éljenek azzal.

Marton Ernő

HIREK

— A sékelbiztos közlései. A temesvári sékelkörletben, melyhez Temes, Arad, Krassó Szörény és Hunyad megyék tartoznak, a sékelakció május 7-iktől 20-ikáig tart. Miután az eddigi sékelbiztos, dr. Gábor Dezső hosszabb időre eltávozik Temesvárról, helyette a sékelbiztos teendőket dr. Weisz Arthur ügyvéd (Temesvár, str. Gh. Lázár 2.) fogja ellátni. Ezúton is fölhívjuk azokat az elvtársakat, akik a fenti kerülethez tartozó helységeiben a sékelakciót vezetik, hogy lehetőleg mindenben a dr. Weisz utasításai szerint járjanak el. A multkor között listához kiegészítésként a következő sékelbiztosok nevét közölhetjük: Vértés Ignác, Borosjenő Hersch Ignác, Vajdahunyad.

— A belügyi reszort likvidál. Megirtuk, hogy Marian Vararu belügyi főinspektornak a kolozsvári belügyi reszort élére való kinevezése ideiglenes jellegű csupán és arra szolgál, hogy a belügyi reszortot likvidálja és az ide tartozó ügyeket átírnyítsa Bukarestbe.

A kormány ugyanis a közigazgatás egységesítését már ilyen és hasonló intézkedésekkel elő kívánja készíteni. A likvidálást a mai nappal Petruca János irodafőnök és Mihályi titkár, az elnöki osztály irattárának leltározásával és jegyzékbevitelével megkezdtek. A kormány az ötven tagból álló tisztviselői kar fizetését május hónapra még folyósította, de a következő hónapra szóló fizetések kiutalványozása függőben van. A tisztviselők arra kérték a belügyi kormányt, nevezzen ki egy likvidációs bizottságot, amely a felszámolás munkáján kívül foglalkozna a tisztviselők elhelyezésének ügyével is. Ezt a javaslatot a belügyminiszter elvetette és utasította a reszort főigazgatóját a felszámolás gyors lebonyolítására. A tisztviselők közül hatot Bukarestbe akar a kormány átvinni, a többi pedig az országgrész közigazgatásában kívánja elhelyezni. A magasabb minősítésű minisztériumi tisztviselők azonban nem hajlandók belemenni abba, hogy szerzett jogaik áthelyezésekkel és újabb beosztásokkal megcsorbítottassanak. A legtöbb tisztviselő, akit felszólítottak, hogy adják be Bukarestbe való áthelyezésük iránti kérvényüket, nem tett eleget ennek a kívánásnak és szolidaritást vállaltak azokkal, akik vagy az állatalanság súlyos gondjainak, vagy egy szolgálati degradálásnak néznek elébe. Valószínű, hogy valami megoldást találnak és a kincstár elleni perekre nem kerül sor. Hat kipróbált tisztviselő Bukarestbe való áthelyezésére biztosan számít a kormány. Miclea, Oana és Palagios tarácsosok, Benedek osztálytanácsos, Román iktató és Bordás irodatiszt lennének azok a tisztviselők, akik Bukarestben az erdélyi ügyeket referálnák és adminisztrálnák. Ma olyan hírek is voltak forgalomban, hogy a kormány a többi erdélyi reszortok felszámolására is gondolt. A belügyi főigazgatóság az ezeket a híreket kategórikusan cáfolta.

— A lakáshivatalt átcsoportosítják. Ismeretes, hogy a lakáshivatal, a lakbérleti bizottság és a lakbérleti hivatal egységesítését az illetékes körök már régóta szorgalmazzák. Bukarestből a kolozsvári lakásügyi hivatalhoz érkezett értesítés szerint, a lakáshivatalt a lakbérleti hivatalba fogják beosztani. A hivatal vezetője, mint ezt annakidején megirtuk, Xantopol törvényszéki ügyész lesz, aki mint bírósági tisztviselő hivatva lesz a legteljesebb tárgyilagossággal vezetni a kolozsvári lakásügyeket. Az egész országgrészben hasonló átszervezést tervez a belügyi kormány és valószínű, hogy az egyes városok lakásügyi élére a prefektusokat fogják megbízatási jelleggel kinevezni.

— A Jehudit értekezlete. A Jehudit kolozsvári zsidó női kultúregyesülete kedden délután öt órakor fontos ügyekben értekezletet tart. Az értekezletre a vezetőség ezúttal újból fölhívja a tagok figyelmét és arra kéri, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg a Zsidó Nemzeti Szövetség (Calea Reg. Ferdinand 48. szám alatti) helyiségében.

Amerika szenátusa a zsidó nemzeti otthon felépítését sürgeti

A Palesztina-mandátum sorsa biztosítva van

Az Uj Kelet bécsi tudósítójától

Uj étaaphoz jutott a Palesztina-kérdés. Az Északamerikai Egyesült Államok szenátusa egyhanguan hozott határozattal kimondta, hogy

a zsidó nemzeti otthonnak Palesztinában való létesítését szükségesnek tartja, a zsidóságnak erre való jogait elismeri, az igényeit méltányolja és támogatja.

A Balfour-deklaráció óta nem történt ilyen döntő fontosságú elhatározás ebben a kérdésben, mert Amerika állásfoglalása szinte megmerevítette ezt a kérdést és változhatatlan pozitívummal szilárdítja. Akik a terv megvalósításában kételkedtek és utópiának tüntették fel a zsidóság törekvéseit, ezután is folytathatják agitációjukat, de sok sikerre nem számíthatnak. Olyan argumentumot nem hozhatnak fel, amely meggyőzőbb lehessen, mint az Unió állásfoglalása.

A szenátus határozatának nemcsak politikai jelentősége van, de gyakorlati értéke is. Amerika nagyra tartja az emberi jogokat és áldozatokat is hoz értük. De csak nagyon ritkán köti magát csak úgy platonikusnak valamilyen viszonyhoz. Ebben az esetben bizonyára nemcsak a terv gyakorlati értékét ismerté fel, de azt is, hogy az magára az Unióra nézve is értékes.

A szenátus ígérete tehát nemcsak az állam támogatását jelenti, de annál többet is. Az amerikai zsidóság egyrésze jó ideig megopponálta a cionista világszervezet országépítési programját és más utakon igyekezett előmozdítani az általános zsidó érdeket Palesztinában. A szenátus határozata után biztosra várható

— Az árvaszékek intézik a hadi-övegyek és árvák ügyeit. A munkaügyi miniszter legújabb rendelete szerint a hadkiegészítő parancsnokságok által intézett hadiövegyek és hadiárvák ellátásának feladata visszaszáll a vármegyei prefekturák hatáskörébe. A prefekturák a feladat teljesítésével az árvaszéket bízták meg, amelyek ezirányú működésüket a napokban már megkezdtek.

— Nagy sztrájk fenyegeti Prágát. Prágából táviratozzák: A munkások és a gyártulajdonosok között már napok óta tárgyalások folynak, mert a gyártulajdonosok le akarják szálítani a munkások béréit. Tegnap újabb tárgyalások voltak, de ezek sem vezettek eredményre. A munkások ismétellen tiltakoztak a bérlésállítás ellen és nem hajlandók szemni körülmények között azt elfogadni. Amennyiben a gyárosok továbbra is ragaszkodnak elhatározásukhoz, Prágában és környékén 35 gyár munkásai beszüntetik a munkát.

— Házasság. Sélinger Márton Máramarosszegről eljegyezte Kaufmann Ilonka kisasszonyt Havasmezőből.

— Nem lesz változás Kolozsvár magisztrátusában. Időszakonként egyre visszatérnek azok az ellenőrizhetetlen hírek, hogy a kormány Kolozsvár városi tanácsát ki akarja cserélni. A polgármester és Hosszu főjegyző multheti Bukarestbe utazását is ezekkel a hírekkel hozták összefüggésbe. Pop Julián polgármester, aki szombaton érkezett vissza a fővárosból, kijelentette az Uj Kelet munkatársának, hogy Bukarestben szó sem esett a tanács kicseréléséről, mindössze annyi személyi változás lesz, hogy a vizaknai polgármesterré kinevezett Tomuca tanácsos helyébe Moga belügyi főtisztviselő kerül a magisztrátusba. Bukarestben a kereskedelmiügyi minisztérium által összehívott kivitelei konferencián vett részt a polgármester és Hosszu főjegyző, akik magukkal vitték a város 1914-beli földgázkoncesszióját és a Deutsche Bankkal kötött szerződést, valamint a többi aktákat, amelyeket a már Bukarestben

olyan közeledés az amerikai zsidóság részéről,

amely aktív részvétellel fogja bebizonyítani az egységes munka oszthatatlanságát. Az amerikai zsidóság befolyása és gazdaságossága hatalmas erőket reprezentál és ha ez erőnek csak egy kis része szorodik is a szent cél szolgálatába, óriási lendülettel indulhat még már akkor is az ujjaépítés.

A szenátus határozatának egész jelentőségét még ezután is csak úgy foghatjuk fel, ha nem úgy ítéljük meg, mint valami elkülönített akciót, hanem abban az állampolitikai összefüggésben, amelynek egyik következménye csak ez az elhatározás. Ebben az összefüggésben megtaláljuk a mandátum kérdését is, amelyet már szintén tisztázott az amerikai politika. Erre vonatkozóan a következő tudósítást kaptuk:

Május 11-én tartja legközelebbi ülését a népszövetség. Ez alkalommal a Palesztina-mandátum is végleges elintézését nyer. Ez annál inkább várható, mert

Anglia és az Unió kormányai a mandatárius hatalmak jogkörére vonatkozóan megegyezésre jutottak.

Megállapítható, hogy az amerikai „Standard Oil & Company” újból visszanyerte a háború előtt szerzett koncesszióját a palesztinai olajterületek kiaknázására, ami a surlódásnak és félreértésnek, amely sokszor zavarta a két állam együttműködését, egyszer és mindenkorra véget vetett.

Amerika tehát elismeri Anglia mandátumát Palesztina felett és így az ujjaépítést, amelyet szükségesnek tart, Amerika és Anglia védelme alá helyezi.

lévő okiratokhoz csatoltak. Bratiannu Vintila pénzügyminiszter kijelentette, hogy Kolozsvár koncesszióját nem lehet izoláltan elintézni. Az egész földgáz-kérdést még májusban a gazdasági bizottság elé terjesztik, úgy, hogy öszre végleg rendezve lesz az ügy és ekkor Kolozsvár is megkapja a földgáz bevezetési engedélyt. A polgármesterek magukkal vitték a villamosművek bevezetésének iratát is, amelyeket a legfelsőbb technikai bizottságnak terjesztettek be, hogy állapítsa meg a végleges árverési feltételeket.

— A pesti rendőrség eredményt ígér az új bombamerénylet ügyében. Budapestről jelentik: A főkapitányság a következő hivatalos közleményét adta ki a második állítólagos bombamerénylet ügyében lefolytatott rendőri nyomozásról: A Ferencz József-laktanya ellen elkövetett bombamerénylet ügyében bízakodó hangulat kerekedett felül. A nyomozást vezető detektívek tegnap két fiatalembert állítottak elő a főkapitányságra, akiket nyomtatékosan gyanúsítanak, hogy résztvettek a bombamerényletben. Több detektív vidékre utazott, hogy idejében kézrekerítsék a bűnösöket. Ha csak egy kicsit is alaposnak bizonyul az a feltevés, amelyen a rendőri nyomozás most elindult, úgy a legközelebbi órákban szenzációs fordulat várható.

— A Zsidó Nemzeti Alap csehszlovákiai sorsjátékának eredménye. Prágából jelentik: A Z. N. A. csehszlovákiai sorsjátékának kisorsolását mostanában ejtették meg. Az első főnyereményt egy 100 000 cseh korona értékű briliáns ékszert a 26400 számú sorsjegy nyerte, a másodikikat, egy 20 000 korona értékű tölgyfaébedlőt a 15.195 számú, a harmadikat, egy 5000 cseh korona értékű teaszervizt, a 40 023 szám, a negyediket, egy tizenkét személyre való mokkaservizt a 63 081 számú sorsjegyet tulajdonosa nyerte. Ezenfelül tizenöt ezerkoronás, tíz ötszázkoronás, százkoronás ajándékok kerültek kisorsolásra. Apróbb, izléses műpári

tárgyak ötven korona értékben is kisorsoltattak. Ilyen tárgy nyolcszáz volt. Külföldi sorsjegytulajdonosok kisorsolt nyereség tárgyait ez év július 27-ig őrizze meg, a sorsolási jegyzék a Zs. N. A. kolozsvári irodájában (Cal. Reg. Ferd. 48.) a hivatalos órák alatt megtekinthető.

— A terhek emelkedése miatt nem állhat meg a német bankpörés. Berlinből táviratozzák: A Reichstag tegnapi ülésén elfogadták a költségvetés módosításáról szóló javaslatot. A javaslat szerint az adókból származó bevételek 10 milliával növekednek. A javaslatok előadója ismertette az ország pénzügyi helyzetét. Hangsúlyozta, hogy az újabb terhek az eddigi évenkénti 135 millió papírmárka kiadással szemben évenként 226 milliárdra emelkednek, amelyből 140 milliárd fedezetlen és így a kormány törekvése, hogy a bankpörést megállítsa nem vihető keresztül.

— Zsinagógát épít az ortodox hitközség. A háborút követő években az egész világon, leginkább azonban azokon a területeken, ahol már azelőtt is élénk zsidó élet folyt, a hitélet kimélyült, intenzívebb lett és mindjobban terjedt. Ez tapasztalható mindenfelé és azokban az országokban is, melyekben azelőtt minden vallási akció reformokban merült ki. Kolozsváron a különböző zsidó alakulatok közül olyanok is, amelyek gazdasági érdekek előbbrevitelére tömörültek, zászlajukra a vallásosságot írták. A Poale Cedek eklétáns példája ennek. A fiatal, tekintélyesen izmosodó egyesület ma már ott tart, hogy nemcsak saját imaházában és saját székházában intézheti t. g. jai ügyeit. A Sohasz-Chebra szintén épít tanházat és imaházat, a nagy hitközség vezetősége pedig a község multjához, nagyságához és hagyományaihoz méltó istenházában fogja egyesíteni a kolozsvári konzervatív érzelmi zsidóságot. E cél elérésére a vezetőség elhatározta, hogy a Timár-utca 1. szám alatti nagy telken monumentális zsinagógát építtet. Az épület arányaiban és belső berendezésében fővárosi méretű lesz, imponáló külsejű és stílusos. A hely, ahová a templom építeni fog, Erdély fővárosának egyik legforgalmasabb és a város minden részéből legmegközelíthetőbb helye. Az imahelyek egy részét kötelező nyilatkozattal többen már le is foglalták. A hitközség ezenfelül szándékozik egy nagy, modern és a közegészségügynek mindenképen megfelelő rituális fürdőt építeni.

— Betörések. Szombatról vasárnapra virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték a Honvéd-utca 92 alatti Mánfélé butorgyárba, ahonnan tízezer lei értékű szerszámot loptak el. A rendőrség keresi a betörőket. Hasonlóképpen nem sikerült még kinyomozni a Petőfi-utca 20 számú ház betörőit sem, akik vasárnap éjjel hatoltak be a házba s több ezer lei értékű holmival együtt megszöktek. A nyomozás mindkét esetben megindult.

— Hirtelen halál. Tegnapelőtt este a Kárpát-utca 20 szám alatti Landesmann-kocsmában egy hatvan év körüli ismeretlen nevű és illetőségű ember szeszessal fogyasztása közben hirtelen összeesett és meghalt. A rendőrorvosi vélemény szerint a halál oka szivgöres.

— Kimutatás az ort. Chebra Kedisa (Jehudit vezetése alatt álló) kórház élmezőbizottság 1922 április havi működéséről. 1922 április havában kiosztott ébédok száma 1390 adag. Ezenkívül husvónca át 370 reggeli és 370 vacsora. Kiosztott tej 219 liter, bor 26 liter. Bevételek: Tagdíjakból befolyt 6740, templ. adományból 1582, betegk. hozzájárulásából 982, egyéb hozzájárulásból 460, perselyből 752 lei. Összesen: 10.516 lei. Kiadások: Ételhordásért 4206, konyhai kiadások 1196, segély 100, igazg. költség (jegyző 600, felügyelő asszony 640, Glancz 400) 1640, jutalék Glancznak beszédésért 764, egyenleg 2610 lei. Összesen: 10.516 lei. Cluj, 1922 évi május hó 3-án. Mózes Elek jegyző, Rosenzweig Antal Ch. K. elnök, Neumann Morné bizotts. elnök.

A cionista évükon

A központi Hány sékelgátust küld

Az Uj Kelet

A Cionista Világi Bizottsága közli a

A cionista közfelfogás (a) előrelátó, ber elcséje fog és helye még nincs színű, hogy a köl szempontjából a valutájú országba A központi tanácslyett-síti azokban a kongresszus el

Az új szervezszakasza alapján adatai aronosak a zal a különbözőszabályzat megválaszthat sem in bizottságot. De j tagok kétharmad hívni a végrehajtó ellen két hónapon gresszushoz fele helyzetre való tek azonban annak a lemborvételével, h dátumot a Népsz hónapokban elism központi tanács jelentőségű hatá Arról lesz szó, h merése után a miben állapítsa násait.

A központi tá mélyekből áll:

1. Az intéző
2. Az utolsó
3. A direktori Jewish Colonial zeti Alap és a K egy képviselőjéb
4. A kongressz nökéből, a becstü a kongresszusi ü
5. Az orszá külön szervezete

A végrehajtó az országos és hogy haladéktl országos konfer gátusait.

A szabályza amely a kinev szól:

Minden orszá den külön szerve vagy ötezer, ille ezer sékelfizető küldeni a közpo országos szövets ezeröttszáz sékel egy taggal jog is, ha a tizezer érték el. Azok amelyek nem ér

Háron

Irtá

Sok emberő meghalt egy zs

Mi szokatlan meghal valaki, lehet. A zsid módja szerint e sülyesztették, hantolták rá, mondta fölötte szállt, szállt az törvényszék elé

A bíróság a mérleg, amel bűneit és jöcse És megjelent megjelent a vá a védő kezében a vádlóban.

Tudjuk. A fehér zac deteket, a p lélek rossz c védő a mérle fehér zacskója lekvések füszen ják és mint

A cionista évi konferencia

A központi tanács tagjai. Hány sékellel lehet delegátust küldeni a tanácsba

Az Uj Kelet tudósítójától

A Cionista Világszervezet végrehajtó bizottsága közli a következőket:

A cionista központi tanács (évi konferencia) előreláthatólag az év szeptember elsőjén fog összeülni. Az ülés székhelye még nincs megállapítva, de valószínű, hogy a költségek megtakarítása szempontjából a kontinens egy olcsóvalutájú országában fogják megtartani. A központi tanács a kongresszust helyettesíti azokban az években, amikor a kongresszus elmarad.

Az új szervezeti szabályzat 36-ik szakasza alapján a központi tanács feladatai azonosak a kongresszuséval azaz a különbözőségeket, hogy nincs joga a szabályzat megváltoztatására és nem választhat sem intéző, sem végrehajtó bizottságot. De joga van a jelenlevő tagok kétharmad többségének visszahívni a végrehajtó bizottságot, mely ez ellen két hónapon belül rendkívüli kongresszushoz felelhet. A politikai helyzetbe való tekintettel, mindenképp azonban annak a lehetőségnek figyelembevételével, hogy a Palesztina-mandátumot a Népszövetség már a közeli hónapokban elismeri, feltehető, hogy a központi tanács ezúttal ülésén nagy jelentőségű határozatok elé állítatik. Arról lesz szó, hogy a mandátum elismerése után a cionista világszervezet miben állapítsa meg politikája fő vonásait.

A központi tanács a következő személyekből áll:

1. Az intéző bizottság tagjaiból.
  2. Az utolsó kongresszus elnökéből.
  3. A direktórium egy tagjából, a Jewish Colonial Trust, a Zsidó Nemzeti Alap és a Keren Hajjcsodó egyik képviselőjéből.
  4. A kongresszusi törvényszék elnökéből, a becsületbírósg elnökéből és a kongresszusi ügyészéből.
  5. Az országos szövetségek és a külön szervezetek delegátáiból.
- A végrehajtó bizottság felszólította az országos és külön szervezeteket, hogy haladéktalanul nevezzék meg az országos konferencián résztvevők delegátusait.

A szabályzat 36-ik paragrafusában, amely a kinevezési szabályozza, így szól:

Minden országos szövetség és minden külön szervezet joga tizezer sékel vagy ötezer, illetve tizezer vagy húsz ezer sékelfizető után egy-egy képviselőt küldeni a központi tanácsba. Az olyan országos szövetségek, amelyek legalább ezerötven sékel fölött rendelkeznek, egy taggal jogosultak résztvenni akkor is, ha a tizezernyi sékel-számot nem érték el. Azok az országok kötelesek, amelyek nem érték el az ezerötvenzárnyi

sékelt sem, e szám elérése és delegátus kiküldése előljből összeüthetnek.

E határozatokból kiderül, hogy az országos szervezetek képviselői joga a központi tanácsban a sékel-számok arányától függ. Ezek a szervezetek már most megérthetik a választást, minthogy a legtöbb szervezet ma már tudhatja, milyen nagy az ezidei sékelfizetők kontingense.

A végrehajtó bizottság nyomatékkal hangsúlyozza, hogy a delegátusok mandátumainak igazolásánál csakis a befizetett sékel-számok jöhetnek számba. Későbbi sékelfizetésekre adandó garanciák nem vétetnek tekintetbe. A sékelbefizetés határnapja az év július tizen-

ötödike, amikor a sékelpénzeknek már be kell szolgáltatva lenniük a Jewish Colonial Trust londoni pénztárához. Később befolyó összegek nem vehetők tekintetbe.

Minden cionista országos szövetség és külön alakulat fölkeretik a határozatok pontos betartására, a sékelkampanyu erőteljes végrehajtására, az intéző bizottsághoz való jelentéstételre, a befizetett sékelpénzek Londonba való átutalására és a delegátusoknak legkésőbb július tizenötödikéig való bejelentésére.

Richard Lichtheim,
a Végrehajtó Bizottság tagja.

A kétoldalu mandátum

Szocialista képviselő zsidó nemzeti alapon. Dr. Jakob Pistiner nyilatkozata

— Az Uj Kelet bukaresti munkatársától —

Bukarest, május 7. Tizenegy zsidó képviselő van a román törvényhozásban. Ezek a képviselők nagyrészt zsidó voksnak köszönhetik mandátumukat, de azért nem mindegyik képviseli a zsidóságnak kisebbségi politikáját. Hat olyan képviselő van ezek között, akik nemcsak a vallás révén, de érzésükkel is közel állnak a zsidósághoz, a többi csaknem közömbös. Négyről azt állítják, hogy kimondottan nemzeti alapon állnak. Ezek közül Románia egyet, Bukovina pedig hármat küldött a törvényhozásba. Bukovina három zsidó képviselője között van dr. Jakob Pistiner is, akit szocialdemokrata program alapján választottak meg. Szigorúan meghatározott pártállása ellenére is a bukovinai nemzeti zsidóság mégis úgy tekinti őt, mint a maga képviselőjét és erről többféle nyilatkozatot hangzott el, anélkül, hogy ezt dr. Pistiner megafolta volna.

Az Uj Kelet munkatársa felkereste a csernovici szocialista képviselőt, hogy tőle magától kapjon felvilágosítást arra nézve, hogy milyen mértékben számíthat rá a zsidó kisebbség nemzeti politikájára és igaz-e az, hogy ő ennek a politikának a képviselője gyanánt is tekinti magát. Munkatársunk a következő kérdést intézte Pistiner képviselőhöz:

— Azt állítják, hogy a nemzeti érdekeinek parlamenti képviselőjét látja önben a bukovinai zsidóság. Mennyiben felel ez meg a valóságnak?

Dr. Pistiner erre a következőképpen válaszolt:

— Szocialdemokrata pártunkat az ezelőtti osztrák minta szerint szerveztük meg. Ez azt jelenti, hogy a szocialdemokrata párt kebelében minden nemzet szocialdemokratái kü-

lön pártot alkítanak és e különféle pártokból alakul ki a nemzetközi organizáció. Nemzeti és kulturális ügyekben a pártok teljesen függetlenek egymástól, viszont a programra és az általános taktikára vonatkozóan az internacionális organizáció alá tartoznak és kötelesek annak határozatait végrehajtani. Ilyenfermán ötféle szocialdemokrata szervezet működik az országban, még pedig a nemzetközi szervezet átfogó keretében. A nemzetközi szervezet sajtóorgánuma: a „Vorwärts”. A nemzeti csoportoknak külső lapjai vannak, valamennyit az illető nemzet nyelvén írják meg.

— A választások alkalmával a képviselőjelölteket a nemzetközi pártkonferencia nevezte meg, mindig az érdekelt nemzeti végrehajtó bizottság javaslata alapján. Ebből kivétel, hogy én magam is milyen mértékben vagyok képviselője a zsidóság nemzeti politikájának.

Meg lehet állapítani, hogy a felelet nem olyan világos, mint amilyen a kérdés volt. Dr. Pistiner a diplomaták nyelvén válaszolt a kérdésre és ügyesen kerülte el azt a pontot, ahol szigorúan meghatározott megállapítást várt a közönség. Nem tagadja, de nem is vallja be a zsidó nemzeti politikával való közösséget. De megengedi, hogy a szocialdemokrata pártok belső strukturájának ismertetéséből mindenki azt a következtetést vonhassa le, hogy ő valóban a zsidó nemzeti politikát is képviseli a törvényhozásban, mert őt is a nemzeti végrehajtó bizottság alapján nevezte meg jelöltnek az internacionális pártkonferencia. Már pedig tudott dolog, hogy Csernovicban igen erős a nemzeti alapon álló zsidó szervezet és föltehető, hogy ennek a képviselője meg fogja védelmezni küldöinek érdekeit a törvényhozásban.

SZERRESZTŐI ÜZENETEK

Dr. M. J. Alba-Julia. Gyermekkorát a palócvaróban töltötte, de már husz éve, hogy onnan elkerült. Sokat járt külföldön; Pesten német publicista volt. Kolozsváron egy vázlatkönyve és utleírása jelent meg. Az új zsidó irodalmat először ismertette Erdélyben. Szíves üdvözlét.

G. R. Csikszereda. Ha módunkban lesz, szívesen rendelkezésére fogunk állani. Egyelőre kísérje figyelemmel az Uj Kelet apróhirdetéseit és egyidejűleg adja be ajánlatát az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetséghez, Calea Regale Ferdinand 48.

B. E. Szaniszló. Konstancában vannak zsidó családok, de rituális vendéglő nincsen az egész román tengerparton. Konstancában naponta egy személy 150 leiből kijöhet.

G. S. Nagyvárad. Önkéntességre joga van, de tisztí rangot el nem nyerhet.

S. M. Gálszécs. Nem üti meg lapunk mértékét.

E. M.-né Gurahonc. Szíveskedjék a Jehudit elnökségéhez fordulni: Kolozsvár, Széchenyi-tér és egyuttal kísérje figyelemmel lapunk hirdetéseit.

W. J. Székelyhid. Putureanu gyógyítási módja nem vált be. Nagyon jól kell táplálkozni, sok zsiradékot kell ennie, sokat kell nyugodtan fekdünie (jó időben a szabadban) és ha teheti, utazzon el 1-2 hónapra magaslati klimatikus helyre (Biharfüred 1160 méter, Belényes mellett, Szováta, Tátra, esetleg tengerpartra). Ha feltétlenül orvosi kezelést akar, forduljon ismerőseihez, mi nem ajánlhatunk orvost. A tüdőbaj gyógyítható.

Többeknek — a román tengeri fürdőkről. Romániának, a Fekete-tenger partján, négy számbavehető fürdője van: Konstanca, Mamaia, Taita és Techirgiol. Az utóbbi három Konstanca város környékén fekszik. A szezon május 15-étől szeptember 15-ig tart. Konstanca sziklás partu, olyan mint Abbázia, a többi fürdők iszaposak, mint Lidó, nagy stranddal és napfürdőre szolgáló sátrakkal. Szobát mind egyik helyen, szállodákban és villákban lehet bérelni. A szobaárak egy személyre 50-100, két személyre 100-200 lei között váltakoznak. Étkezés naponta vendéglőben 100 leibe kerül. Rituális kosztot kizárólag Konstancaiban, egyes magánosládoknál lehet kapni. Az éghajlat mérsékelt, nem tulságosan forró, gyakran van szél. Szobát szállodákban tanácsos előre rendelni. Villát a konstancai fürdőigazgatóság utján lehet bérelni, ennek a címe: Directiunea Baitor, Konstanca. Az odautazás Bukaresten keresztül történik, ahonnan reggel 8 órakor indul személyvonat, amely délután fél 4 órakor érkezik Konstanca, éjjel 12 óra 1 perckor pedig gyorsvonat indul (hálókocsival), ez reggel 6 órakor ér oda. A nagyvárad-bukaresti gyorsvonatnak osatlakozása van a reggeli személyvonathoz.

Három ajándék

Irta J. L. Perc

Sok emberöltővel azelőtt valahol meghalt egy zsidó.

Mi szokatlan van abban, hogy meghal valaki, örökké élni úgy sem lehet. A zsidót annak rendje és módja szerint egy mély sírgödörbe süllyesztették, a földet még nem is hantolták rá, a fia alighogy elmondta fölötté a kadist, a lélek már szállt, szállt az égbe, föl a mennyei törvényszék elé.

A bíróság asztalán már ott állott a mérleg, amelyen lemérik a lélek bűneit és jócselekedeteit.

És megjelent a védőangyal és megjelent a vádló. Hőfőhár zacskó a védő kezében, piszkos kis batyu a vádlóéban.

Tudjuk. A fehér zacskó a nemes cselekedeteket, a piszkos a megérkezett lélek rossz cselekedeteit rejti. A védő a mérleg serpenyőjébe önti fehér zacskója tartalmát és a jó cselekedetek fűszerszáma illatát árasztják és mint az ég csillagai, úgy

világítanak. A vádló a rossz cselekedeteket a bal serpenyőbe önti. Feketé és mint égő kátrány úgy bűzlenek.

A szegény lélek pedig nézi, nézi a serpenyők játékát és a jó és rossz közötti különbséget csak most látja. Pedig ott lent háromszor cserélte fel őket egymással. A két serpenyő pedig emelkedik és süllyed. Hol a jobb, hol a bal kerül fel, a mérleg nyelve reszket és jobbra-balra libben. De csak hajszályaira tér le. A halott ugylátszik egyszerű ember volt, nagyobb érdemek és nagyobb hibák nélkül való. Végül a mérleg nyelve közömbösen megáll. A jócselekedetek épen annyit nyomnak mint a nemeselek.

A bíró ránéz a mérlegre, aztán itélkezik:

— Minthogy — mondja — a gonosz cselekedetek nincsenek tulsulyban, a lélek nem ítéhető tisztító tüze. De másrészt jó cselekedetei nincsenek tulsulyban, a léleknek tehát hontalan-nak kell maradni. Ég és föld között fog lebegni, míg az Úr rá fog gondolni és kegyes lesz az égbe fogadni őt.

Az égi szolga kivezeti a lelket. A lélek pedig panaszkodik irtóztatos sorsa fölött.

Mennyivel jobbak — mondja — a pokol kínjai, mint a semmi. Semmi a legborzasztóbb.

A szolga megkönyörül rajta és jó tanáccsal látja el.

— Azt tanácsot adhatom neked lélek, szállj le és tartózkodj a föld közelében és ha valami szokatlanul szépet és jót látsz, fogd meg gyorsan és repülj fel vele ide. Azok az ajánljandók majd besegítenek a mennyországba. Három ajándék után megnyílnak számodra a paradicsom kapui. E szavakkal a szolga finoman és kíméletesen kitessékelté a lelket a mennyek kapujáig.

A lélek pedig a föld felett lebegett és keresett ajándékokat.

Évek multak, nemzedékek váltották fel egymást, a lélek pedig sötét buskomorságba esett, városokból temető lettek, temetőkből szántóföldek. Az Úr még mindig nem emlékezett a bolygó lélekre és a bolygó lélek még mindig nem látott valami szokatlanul szépet és jót.

A lélek elmélyedve, szomoruan

ült. Hirtelen hatalmas láng csapott fel és a lélek odanézett: a láng magas ablakból tört az ég felé. Rablók megtámadták egy gazdag ember házat. Egő fáklyával a kezében egyik rabló mutatta az utat a másiknak. Egy másik odaállott a gazdag zsidó elé és villogó tőrét melléinek szegezve, ordított:

— Ha megmozdulsz zsidó, végged van!

A többiek feltörték a szekrényeket és raboltak ami rabolható.

A gazdag ember ott állott és csodás nyugalommal nézte a zsvárvnyok munkáját. Sem szempillája, sem hófehér szakállja meg nem rebent. Vagyonaival mit sem törődött. Isten adta, isten elvette, áldassék érette szent neve. Hiszen (látszott, hogy így gondolkozott) ezek nélkül jön az ember a világra és ezek nélkül süllyeszti az embert a sírgödörbe.

És nyugodt maradt végig. Akkor is, amikor utolsó szekrényét törték föl a haramiák és kiemelték belőle ékszerait és sok drágaságot.

(Folytatjuk.)

KÖZGAZDASÁG

A román-jugoszláv kereskedelmi kapcsolatok akadályai

Resica „kis Krupp-üzem“-mé nő. Deleanu volt államtitkár nyilatkozata egy bécsi szaklapban

Az Uj Kelet bécsi tudósítójától

Bécs, május 7. Csak nemrégben közöltük Jugoszlávia bécsi kereskedelmi megbízottjának nyilatkozatát a román-jugoszláv gazdasági kapcsolatokról. A jugoszláv kereskedelmi attasé főleg a sertéskivitelről tett érdekes megjegyzéseket és hangsúlyozta, hogy e téren Románia még nem versenytársa Jugoszláviának.

A román-jugoszláv viszonyról most Deleanu volt iparügyi államtitkár fejtette ki Románia álláspontját egy bécsi közgazdasági folyóiratban.

Románia és Jugoszlávia között ezidő szerint egyedül a torontáli kérdés tekinthető ütközőanyagul. A torontáli területen, amelyen négy nemzet: románok, németek, jugoszlávok és magyarok laknak, a szerbek kisebbségben és elszórtan élnek. Ennek ellenére Jugoszlávia tartja birtokba a bánáti terület nagyobb és termékenyebb részét. Ez a tény sajnálatos incidensekhez vezet, melyeket a jó szomszédság érdekében el kellene kerülni.

A határkérdést külön határbizottság fogja megoldani, mert különben jövő konfliktusok számára gyűlne anyag. Ha ezektől a még elintézetlen határkérdésektől eltekintünk, magálapíthatjuk, hogy Románia és Jugoszlávia között az egyetértés jó.

A resicai gyárakba ezidő szerint 20.000 munkás dolgozik. Teljesítőképességüket jellemzi, hogy a háború során felrobbantott csernavodai Dunahídat (Konstanca előtt) meglepő rövid idő alatt külföldi segítség nélkül állították helyre. A román ipari termékek közül mezőgazdasági gépeket, ekéket és motorokat, amelyek a resicai művekből kerülnek ki, egyre nagyobb tömegben szállítunk Jugoszláviába. Resica valóságos „kis Krupp-üzem“-mé nőtt.

Románia Jugoszláviával szemben szenével, cukrával, sójával és petróleumával mint nagyszállító szerepel. A legújabb becslések szerint, egyedül az örómániai cukorgyárak 30000 vagon tudnak szállítani.

Közlekedéspolitikai tekintetek nehezítik a keletosztrótt Bánát egységes forgalmának kifejlődését. A jugoszláv-román gazdasági összeműködés igen fontos előfeltétele a vasúti közlekedési viszonyoknak mindkét országban való feljavítása. A vasúti közlekedés hiányai mindkét állam számára még néhez problémaként jelentkeznek.

Belföld

(x) Életbelépett az új exportrendelet. Bukarestből táviratozzák: Az új exportrendelet, amelyről már részletesen hírt adtunk, hétfőn, május 8-án lépett életbe.

(x) Milyen sorrendben osztják fel az erdélyi földbirtokokat. Bukarestből jelentik: A földművelésügyi minisztérium — mint a Rador jelenti Bukarestből — kommunikált tett közzé az erdélyi földbirtokreform végrehajtására vonatkozólag, amelyben elrendelik, hogy az illetékes tényszók azonnal fogjanak hozzá a földosztáshoz. Először az állami javak felosztását kezdik meg, azután a holtkézen levő birtokokat és csak azután kerül sor a magánbirtokokra.

(x) Az agrárreform és a földmériki képesítés módosítása. A földművelésügyi reszorttól kapott értesülés szerint az igazságügyi miniszter igen fontos körrendeletet bocsátott ki az agrárreform műszaki munkálataiban résztvenni kívánó mérnökökről és ebben

módosítja az eddig, erdélyi részeken fennállott földmériki képesítésre vonatkozó rendelkezéseket. Általánosságban kiterjeszti a képesítés érvényét az egész volt magyar területre, a részletekben pedig megköveteli a román állampolgárságot, a mérnöki oklevélnek Romániában való érvényességét, illetőleg elismerését. Kisebbségi módosításokat tartalmaz a rendelet a vizsgáló bizottságok összeállítására, valamint az oklevéllel nem bíró földmérők vizsgára bocsátására. A vizsgadíjat kétezer leiben állapították meg. Akik képesítést nyertek, önálló vállalkozóként is résztvehetnek az agrárreform munkálataiban.

(x) Jelentkezés a vendéglősök és kávéosok kongresszusára. A nagyváradi kereskedelmi- és iparkamara felkéri azokat, akik az évi május hó 16. 17. 18. és 19-én Oradea Mareen tartandó országos kongresszuson résztvenni óhajtanak, hogy részvételi szándékukat minél sürgősebben közöljék a fentnevezett kamara titkári hivatalával. Az elkészített jelentkezések elszállásolásáról a rendezőség nem tud gondoskodni. A részvételi díj személyenként 600 lei (amelyben az összes étkezések, kocsis és szállodai költségek stb. beufoglaltnak) a jelentkezéssel egyidejűleg Schweitzer Adolf urhoz, Oradea-Mare Ulpia-kávéház beküldendő.

(x) Ausztria és Románia kereskedelmi szerződése. Bécsből jelentik: Ausztria és Románia kereskedelmi szerződést kötött. Az új szerződés biztosítja Ausztria lakosságának husszükségletét. Az osztrák kormány ennek következtében nem fogja tovább forszírozni a magyar állatvitelt tilalom megszüntetését.

Külföld

(x) A magyar és német gyárjegyek és címkek alkonya. Bukarestből jelentik: Mindazok a magyar vagy német feliratu gyári jegyek és címkek, melyek erdélyi gyárművek jelölésére használnak, a kereskedelemügyi miniszter legutóbbi rendelete szerint, három hónapon belül román feliratu címkekkel helyettesítendő.

(x) Angol exportörök a romániai kereskedők ellen. Londoni jelentés szerint sok exportörök panasszal fordult a manchesteri iparkamarához. A panaszok a romániai üzletek nehézségeit ecsetelik és megállapítják, hogy Románia kereskedelme annyira válságos helyzetbe került, hogy újabb hiteleknek a romániai kereskedők részére való engedélyezésére csak a régi követelések kiigénylítése után jöhet szóba. A manchesteri kamara szerint nem nagy hajlandóságot mutatnak a romániai kereskedők a régi tartozások kifizetésére és ezért a kamara az angol kormány intencióját kérte.

Kolozsi sósfürdő

Legjobb fürdő reumatikus bántalmak ellen. Meleg és hideg sósfürdő. Napfürdő. — Uj gépek és új kádak. — A kolozsi sósfürdő június elején nyílik meg. — A vendégeket kérjük gondoskodjanak idejekorán szobákról. — A fürdő szállóját teljesen átalakítottuk. Részletes felvilágosítást szívesen nyújtunk.

A kolozsi fürdő igazgatósága

Central Buffet

Színház után 1314 az elite közönség találkozó helye

TUNGSRAM

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi irodájának X. számú kimutatása

(Az előző szám folytatása.)

Szászrégen: Galamb Károly 129, Wiesel Fria 49, Végl Regina 4, Schwartz Dezső 10, Rosenberg Adolf 10, Rudolf Artur 37, Müller Zseni 17, Lebovics Bernát 52, Grün Eliás 12, Kohn Mór 10 50, Zuhl Ármán 3, Weisz Ilona 6, Wieder Benó 21, Hersch József 2, Wieder Mikea 30, Jakobovits Mária 33, Kieselstein Eszter 4, Jakobovits Éva 4, Wiesel Emil 1, Berger Ilona 9, Berkovits Adolf 5, Farkas Sarolta 3, Rudolf Róza 6, Stern Regina 13, Hirsch Salamon 20, Bergi Sarolta 18-50, Birbaum Mária 22, Citrom Zeigmond 7, Goldstein Szerén 9, Grün Lucia 13, Gewürz József Lipót 5, Herstich Sarolta 47, Hirsch Géza 10-50, Hoffmann Márton 2 50, Jakobovits Izák és Mendel 53, József Lipót 46, Márton Márkus 7, Rittmann József 90, Zichermann Róza 8, Lebovics Sándor 18 lei (924-). Fogaras: Toszler Erzsike 126, Mayer Löbl 18, Gewölb Maró 12, Gewölb Mária 9, Lischer Dezső 25, Steiner Erzsike 31, Löbl Berta 29, Ehrenwald Ilonka 66, Löbl Manó 2, Moszán Rudolf 2, Hersch Regina 1, Weisz Róza 9, Weisz Fülöp 24, Lebovics Teréz 5, Ornstein Cecilia 21, Grünspan Sarolta 40, Ernster Erzsébet 30 50, Ernster József 11, Halbreich Nelly 20 lei (485 50). Zsibó: Grósz József gyűjtése; Klein Mózes 50, Salamon Berta, A. Salamon, Rosmann Tóbiás, Farkas Ábrahám, Herskovits Adolf, Grün Samu, Salamon Lajos 20—20, özv. Janovitzné, Elefánt József, Lefkovits Imre, Meisel Matyás Béla, Zeger Adolf 10—10, Janovits Emil, Benedek, Goldberger Pál 10—10, kisebb adományok 188-50 lei (468 50).

(Folytatás a következő számban.)

Mindenféle gép és kézi himzés, tamburirozás, kézi és gépi ajour, plissirozás, gouvrozás gyorsan és szépen készül a 0000000000

Műhimző szalonban

Unió-utca 15. 3373 1

Konstantinápolyba utazom május 14-én. — Elvállalok mindenféle üzleti vagy családi megbízást. Cim az Uj Kelet szerkesztőségében a délutáni órákban. 00000

Szövátán elsőrangú villa, kongha használattal és egyes szobák június 1-től bérelhetők. Bővebbet Berkovits Edénél Marosludason.

Weisz és Molnár női divatruháza újból megnyitott!

Heller, Weisz és Molnár

cég alatti, Cal. Reg. Ferdinand 6. szám alatt, a volt hegyiséggel szemben. 1334

Rozenzweig Antal, Cluj (Saját ház) Széchenyi-tér 38. — Telefon 4—36.

הערות המנדלונג מלימים תפלין מווחת
ביצית ענברא מונד דעמייל

Héber könyvek és rituális cikkek nagy kereskedése viszont eladóknak gyári árban pontosan szállít. 1321

M. A. G. V. A. K.

és kertgazdasági termékek

Déri Arpád nagykereskedésének és kertgazdaságának bizományi árusítása a Farkas-virág-üzlet (Mátyás király tér 32) és Horváth-csemege-üzletben (Deák Ferenc-utca) megkezdődött!

UJ KELET

Zsidó ifjúsági folyóirat

Előfizetési ár egy évre 80 lei.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Calea Reg. Ferdinand 48.

Textiláru

legolcsóbb beszerzési forrása

Klein Sámuel és Fivére kézműáru nagykereskedőknel

Cluj, Piata Mihailu Viteazul (Széchenyi-tér) 34.

MOLYKÁR

ellen megvédí

SZŐRME RUHÁIT

Tűz és betörés ellen biztosítva.

Javításokat téli sesonra már vállalunk

Eisenstädter & Comp. szőrmearuháza CLUJ—KOLOZSVAR, Cal. Victoriet (v. Kossuth Lajos-utca 7 szám.

Ha gyorsan hiszolgálat, pontosan kiméri és jó tűzifát akar, forduljon a Frenkel-fatelephoz (volt Janovits és Tsa) Strada Aprinjoarelor (Gyufagyár-u.) 13. Telefon 2-90, 4-01, 2-64.

Kedd 1922.

SZÍNHÁZ

Habima és Vasárnap este négyfelvonásos „Chaszene“ című Stramerék. A darabok között felálló és jó detét. Zalmen a vak rabbi. Dinele egy melmes, aki ementette meg leányt, de le boldogsága ér házasság után bőségsben — a hogy férje a romlatlanságát teli, ő maga az lejtőrojtott csal megmontotta. Z belép és a büni intézi az assz Strameré volt tehetségsen ját mint Dinele s Rabinovitzné vesen. Weinbe adta, sok benső rabbi drámai a Rabinovitz mint zetes, volt a modern férjet és Blind Arani pében volt illu finom.

MAGY

Szerda: Mózes sz Rubikon. Uj (Ujdonság) Gózon Premiére-he A premiére délelőtt 11 Csütörtök: Tavas Lili és Gózo Premiére-he B.) Péntek: Az elvesz előszór. Be vendégjáték miere-helyé helyeit hétt a pénztár.) Szombat d. u.: F előadás, íg adó tanár: Szombat este 8 ó diosom. (Uj Lili és Gózo Premiére-he szám. C.) Vasárnap d. u. 3-1 (Olcsó helyé Vasárnap este 8-k reprim. Be Premiére-he szám. D.) A másorra tűzött megváltatók

Négy premiére változatos és szen e hoti műsora. Né mind a négyben f Gyula Szerdán os nap. Három brilli felvonásosnak lesz szakáll-nak, mely át hozzánk és a Rul nak, amelyek Lipt darab Budapestén 4 hogy szerdán h állandó kacagástól lesz. Hennequinn darabját, az Elvesz bemutatni, a két Gózonnal. Ugy a premiére-estre már elővételi joga s ig bérő közönség ren

Magnás Miska diadalmas sikerű M kerülni és a néps nálunk a 75-ik el jubilaris előadáson szani, aki a darab 65-ször játszotta e p Miska előadását re meg.

Az Elv

SZÍNHÁZ - MUVÉSZET

Habima erdélyi zsidó színpad.
 Vasárnap este telt nézőtér előtt Lateiner négyfelvonásosát, „Ein Jahr nach der Chaszena” című életképet játszották Stramerék. A darab szentimentális siránközlés között mutatja egy derék, önfeledő és jóságos embernek cselekedését. Zalmen Schneur feleségül akarja a vak rabbi leányát, Dinelét. De Dinele egy modern fiatalemberbe szerelmes, aki egy tűz alkalmával életét mentette meg. Zalmen elvethetné a leányt, de lemond róla a két fiatal boldogsága érdekében. Egy évvel a házasság után — már ivadék is sir a bőségen — a fiatalasszony megtudja, hogy férje a házasság tisztaságát és romtalanságát csak asszonyától követeli, ő maga azonban egy szerencsétlen, lejtőrejutott család ártatlan gyermekét megrontotta. Zalmen ez esetben is közelebb és a bünbánó férjnek ügyét elintézi az asszonnyal. A darabban Strameré volt a vezetés szerepe, amit tehetségesen játszott végig. Strameré mint Dinele szép és megojtó volt, Rabinovitzné fűszerespiet játszott kedvesen. Weinbergné a rabbi feleségét adta. Sok becsülettel, Waldberg a vak rabbi drámai alakításában volt kitűnő. Rabinovitz mint fecsegő szomszéd élvezetes volt a második felvonásban. A modern férjet Teszler játszotta ügyesen és Blud Aranka a megessett nő szerepében volt illuziókeltően megható és finom.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerda: Mózes szakállá. (Újdonság először.)
 Rubikon. Újdonság először. Harmadszor (Újdonság először) Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával. Premióre-helyekkel. Bérletszűnetben. A premióre-bérlők helyeit vasárnap délelőtt 11 óráig tartja fenn a pénztár.
 Csütörtök: Tavasz. (Operette-repriz. Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával. Premióre-helyekkel. Napi bérlet 142. B.)
 Péntek: Az elveszett paradicsom. (Újdonság először. Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával. Bérletszűnetben. Premióre-helyekkel. A premióre-bérlők helyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár.)
 Szombat d. u.: Faust. (Tizenkettedik ifjúsági előadás, igen olcsó helyekkel. Előadó tanár: Seprődi János.)
 Szombat este 8 órakor: Az elveszett paradicsom. (Újdonság, másodszer. Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával. Premióre-helyekkel. Napi bérlet 143. szám C.)
 Vasárnap d. u. 3-kor: Három a kislány. (Olcsó helyekkel.)
 Vasárnap este 8-kor: Erdészleány. (Operette-repriz. Berky Lili vendégjátékával. Premióre-helyekkel. Napi bérlet 144. szám D.)
 A műsorra tűzött előadások jegyeit előre megvásárolhatók a színház pénztáránál.

Négy premióre — Berkyvel, Gózonnal. Véltozatos és szenzációs a magyar színház e heti műsora. Négy premióre egy héten s mind a négyben főlép Berky Lili és Gózon Gyula Szordán este van az első premióre-nap. Három briliáns, óriási sikerű új egyfelvonásosnak lesz a bemutatója: A Mózes szakállá-nak, mely Párisból került Budapestre át hozták és a Rubikon-nak és a Harmadszornak, amelyek Liptai Imre művei. Ez a három darab Budapestén 40-50 előadást ért el. Biztos, hogy szerdán harsogni fog a nézőtér az állandó kacagástól. Pénteken este is premióre lesz. Hennequinnek szellemes, finom új darabját, az Elveszett paradicsom-ot fogják bemutatni, a két fűszeresben Berkyvel és Gózonnal. Ugy a szerdai, mint a pénteki premióre-estre már lejárt a premióre-bérlők elővételi joga s így a bérelt helyek is a nem bér. közönség rendelkezésére állanak.
 Mágna Miska — 75-ödször. Ma este a diadalmas sikerű Mágna Miska fog színpadra lépni és a népszerű operettnek ez lesz nálunk a 75 ik előadása. Másrészt ezen a jubileári előadás is Berky Lili fogja játszani, aki a darab bemutatásán s azután is 65-ször játszotta a parádés szerepet. A Mágna Miska előadását rendez helyekkel tartják meg.

Valutapiac május 8-án

TÖZSDÉK	Lei	oseh kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	oszt. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. márká	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukarest valuta deviza	---	274	5050	---	2850	740	195	1950	617	---	---	390	141	---	---	---
Bécs valuta deviza	---	159	2875	7520	158400	---	---	1075	364	3125	---	204	8200	---	---	---
Prága valuta deviza	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Berlin valuta deviza	---	555	---	2675	5640	156250	345	3740	129250	---	---	---	29050	---	---	---
Zürich valuta deviza	---	995	175	---	---	2765	225	68	---	190	---	13	518	---	---	---
Paris valuta deviza	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Budapest valuta deviza	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Operett-repriz. Óriási az érdeklődés a csütörtöki est iránt, amikor a legszebb operettek egyike a Tavasz kerül színpadra sok évi pihentetés után új betanulással s új szereposztással. A szobaleányt Berky Lili, Gál Forit pedig Gózon Gyula fogja játszani.
Egyetem mozgóban: Kedden izgalmas, nagyszorú Cines-dráma Állat az emberben, Erkölesi iránymú, fűszeresben: Gigetto Morano. Szerda, csütörtök Pax, Békesség, a Gaumont-gyár nagy munkásfilmje. A tőke és a munka övszázados harcának, egy megragadó epizódja Pénteken Kacagj Bajazzó, fűszeresben: Wanda Troumann. Szombat, vasárnap Szegény Violetta, egy virágúrú leány drámája. Szenzációs szerepekben: Pola Negri és Várkonyi Mihály, a közönség kedvencei.

Wieni irodánk

és Bruck—Hegyeshalom—Budapest—Szolnok—Biharkeresztes—Békéscsaba és Kőtegyanban felállított saját expozitúráink utján **kőbér kikötése mellett 5-10-15 napi** határidőn belül Ó-és Uj-Románia bármely részébe vagy vissza **darabárú és vagonrakomány** szállítástokat vállalunk

Deutsch Testvérek. Központ Cluj, P. Unirei 26. Fiókok Wien I. Rotenturm Str. 12. Oradea-Mare Rimanoú-u. 12. Orsova Dunapart. 1276

Feuerstein és Löwi
 textil, kötött és rövidárúház
 Cluj, Str. Reg. Maria 12.

GUTFRIED és HERSKOVITS

Oradea-Mare (Nagyvárad)
 P. Unirei 12.
 Telefon szám 211.
 Megrendeléseket postán eszközölünk.

Erdély legnagyobb és legszolidabb importőrei. Komplet vagon olasz Clarc-cérpa valamint nyári harisnyák, keztük és horgolt nyak-kendők érkeztek. Állandó nagy raktár mindennemű rövidárúban. 000000000000000000

Schönberger, Spitz & Co.
 Kötött-, szövött-, rövid- és norinbergi áruk nagykereskedése

Oradea Mare—Nagyvárad
 Nagypiac-tér és Reáliskola-u. sarok
Olcsó árak!
 1352

Tordai portland cementet

azonnal szállít eredeti gyári áron és feltételek mellett

Banca Central pentru Industrie si Comert S. A. CLUJ.
 Vagonok beszerzése díjtalan. 2281-1

Kepes Elek orvosi kötszerész
 Oradea-Mare, Sas-passage
 Ajánlja saját készítményű sérvkötőt, haskötőt stb.
 Női és férfi övszerek nagyraktára 00000

GRÜNWALD-ÜVEGCSISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYAR

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT
ORADEA-MARE, STR. GERLICZY 16
 Tükröveg megérkezett!
 Ujrafoncsorozás I I I I
 Finntükrök raktára I I I

Tükrök és butorüvegek minden méret és modell szerint készünek

Fregoli Raglán

gumiköppeny
 1380 divatöltöny

Neumann M.

cégnél,
 Cluj, Piata Unirii (Főtér)

Szilágyi Eleonóra Rt.

Ajánlja: Likőr, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1369

Stern József és Testvére

Kefeggyár Rt. Debrecen.
 Elvámolt raktára és vezérképviselete egész Románia területére 1326
Rózsa Rezső cégnél
 Oradea-Mare, Nagypiac-tér 5.
 Vidéki megrendelések postán eszközöltetnek

A distingvált ízléssel berendezett Peile-féle festő műterem Str. Saguna 13. sz. alatt (v. Bartha Miklós-u.) f. hó 3-tól már fényképezési műteremmé alakítva áll a nagyobb igényű ur közönség rendelkezésére.
Gárdi Imre
 cégtulajdonos szakavatott vezetésével.
 3755-1

Coron Blue

(Kékitő kocka), kékitő illatos, tinta, párna, festék, kalaplakk minden színben, légyapír süveges, szalagos és ives. **Padió sárgító**, garantált minőség, legolcsóbb ár.

LUXOR vegyszertgyár, Cluj,
 Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
 Engros engedmény. 1295

Táblaüvegek minden méretben, lámpaárut, kristályfűtő lámpacső és csiszolt üveg-árut, demijonokat raktárról azonnal szállítunk 1282

Ausländer Testvérek

Cluj—Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telef. 9-54.
En-gros! En-detail!

Az Ipar és Kereskedelmi Bank Rt.

Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 49.

Elvállal Magyarország, Németország és Csehszlovákia napi vagy fix ár mellett **átutalásokat**

Cluj (Saját ház) — Telefon 4-36.
 Telefon 1321
V.A.K
 gazda-mékek
 nagykereskedés
 gazdasági árusítás-
 kas-virág-
 vás király
 s Hor-
 mege-
 (Deák-
 utca)
 ödött!

ELET
 folyóirat
 évre 80 lei.
 kiadóhivatal:
 Ferdinand 48.

láru
 zési forrása
 és Fivére
 reskedőknél
 házu Viteazul
 nyi-tér) 34.

KAR
 gvédi
ME
AIT
 s
 llen
 ra.
 1333
 kat
 vállalk
Comp.
CLUJ—
 Cal. Vic-
 th Lajos-
 ám.

ada Aprinjoarelor
 2-90, 4-01, 2-6F.

SPORT

A bajnokság hatodik fordulója

Sportbotrány Marosvásárhelyt

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A borult, esős idő miatt mérsékelt érdeklődés mellett folytak le Kolozsvárt május 7-én a bajnoki mérkőzések. A felázott talaj lehetetlenné tette a stílusos játékok kialakulását, az eredmények ennek dacára nem hoztak nagy meglepetést.

A vasárnapi mérkőzések nem befolyásolták a bajnoki lista helyezési sorrendjét sem. Az első helyen továbbra is a marosvásárhelyi MTK csapata vezet, egy pont hátránnyal második a Victoria, míg a harmadik helyre a Haggibbor nyomult fel.

Haggibbor—CCFR 1:0 (1:0). Elsősztályú bajnoki mérkőzés, amelyre a kolozsvári vasutas csapat csak hét embert tudott kezdésre kiállítani. Később Deák Fifivel és Végh Gyulával kilenc emberrel játszik, míg a második félidőre Grimm, a kolozsvári futballagastyán és egy ifjúsági játékos egészítik ki tizenegyre a CFR együttesét.

A Haggibbor minden akcióját hihetetlen balszerencse kísérte. Rosenberg, Lázár, Pollák sorozatos lövései kapufáról pattantak vissza, vagy a nagyszerű formában levő és szerencsével védő Harmati kapus tette azokat ártalmatlanná. Vinczi egyéni kísérletei olykor komoly veszélybe hozták a Haggibbor-kaput, a Sugár helyett játszó Rosenfeld ifjúsági kapus intelligens játéka azonban mindig tisztázta a kritikus helyzeteket. A mérkőzés egyetlen gólját a 38. percben Rosenberg szerezte meg. A Haggibbor csapatából hiányzott az egység és az összjáték. A csatársor önző játéka volt az eredménye, hogy 8 korner maradt eredménytelen. A második félidő 43. percében Szűcs támadása kiegyenlítőssé fenyegetett, Rosenfeld kapus azonban rohamos volt. A győztes csapatban Jakobi és Lázár volt kifogástalan. Pollák lendületet vitt a csatársorba, de lövéseit balszerencse kísérte és nem támogatta jó helyzetben levő partnereit. Braun technikája a sáros pályán is jól érvényesült a passzok leadásánál, a második félidőben azonban kedvetlenül játszott. A közvetlen védelem felesleges driblizésekkel izgatta a Haggibbor-győzelemért drukkoló nézőket.

A vasutas csapatban Harmati, Báza, Végh Kami és Ujfalvi játéka érdemel említést. Vinczi a Jakobi terhére elkövetett súlyos durvaságáért kiállította Steinhübel Zoltán (Gloria-CFR) aradi szöv. bír.

Victoria—Universitatea 2:1 (2:0). Mindkét csapat a legerősebb felállásban szerepelt. Az egyetemi csapat három belső csatára szépen kombinált, Grandt és Bucur szélsők azonban szokatlanul gyengék voltak. Hullámzó játék közben Bonciocot veszélyes lövését Maksai bravurosán teszi ártalmatlanná, majd a 25. percben Palcesay labdájával Istváni megszökik és éles lövése Szilágyi kapus kezéből a gólba pattan (1:0). A 36. percben a védelem hibájából Mattauch szerzi meg a második gólt.

A második félidőben az Universitatea veszi át a többet támadó fél szerepét. A Victoria kissé összeroppan. A 10. percben Komáromi hibájából Guga levegőhöz jut és 20 méteres gyönyörű lövéssel a tavaszi szezon legjobb góljának egyikét helyezi a hálóba. Vehemens Universitatea támadások követik egymást a kiegyenlítésért, de Dima és Huza hátvédek, valamint Maksai kapus jól szerelik a Nichin centerhalf által irányított offenzívát. A mérkőzést az összeszokottabb és szerencsésebb csapat nyerte meg. Ezt a mérkőzést is Steinhübel Zoltán aradi bír vezette.

A másodosztályú bajnokságrt egy mérkőzést tartottak a csapatok. **KKASE—Unió 2:0 (1:0).** A kolozsvári csapat csatársora szép játékot produkált és megérdemelten győzött. A 18. percben a jó formában levő Kiss Antal fejelte az első gólt, a második a II. half-time 16. percében kornerből Kronstädter szerezte meg. Bíró: Czinezar Imre (Haggibbor).

Az ifjúsági és szöv. díj mérkőzések elmaradtak.

A vidék újlag meglepetésekkel és Marosvásárhelyen súlyos botrányral szerepelt a vasárnapi sportkrónikában.

Tordán a II. oszt. bajnokságban a TSC 5:0 (4:0) felnyesen győzött a dési munkáscsapat felett. A Concordia vonatkozás miatt 2-szer 20 perces barátságos mérkőzés keretében csak 2:0 (1:0) arányú vereséget szenvedett a szamosújvári Spartától. Mindkét mérkőzést Adorján Ödön szöv. bír vezette.

Nagenyedén a marosvásárhelyi CFR barátságos mérkőzésen 3:0 (2:0) győzött az NTK felett.

MTK—KAC 6:0 (0:0). A temesvári Liez József bír. távollmaradása miatt a Marosvásárhelyt megtartott elsőosztályú bajnoki mérkőzésre Csehy Árpád (MMTE) szöv. bírót kérték fel a csapatok. Gólnélküli félidő után a második half-time 25. percében Békési center átadásából szerzi meg Glanczmann a vezető gólt, Szabó szabadrugását pedig ugyancsak Glanczmann fejei a hálóba. (2:0). A 37. percben a bírót tizenegyet ítélt a KAC ellen. Szatmári kiáll a kapuból, az üres kapuba rugja az MTK a harmadik gólt. Ujrakezdés után a KAC nem vesz részt a játékban, tagjai megállnak a pályán és nem nyulnak a lapdához. Az MTK még három gólt ér így el. Dr. Hirschet a bírót kiállította. A KAC egyes tagjai levonulnak a pályán, a 42. percben a bírót kénytelen félbeszakítani a botrányos mérkőzést.

Szászrégenben a Marosvásárhelyi SE 4:0 (3:0) arányú győzelmével szaporította bajnoki pontjait az SZTK-val szemben.

Brassóban sáros, nehéz talajon a nagyszabású HTV 1:0 (0:0) győzelmével két értékes pontot szerzett a brassói Olympia ellen. Bíró: Beneze.

Nagyváradon a Törekvés 1:0 (1:0) arányban győzte le a bajnokságban a NAC-ot. Az első félidő végén a NAC nem használta ki a kiegyenlítés lehetőségét, mert Mar kovits hátrvéd kapufának rugta a megítélt tizenegyet. Bíró: Kiss Kálmán.

A Szatmári SE 1:0 (1:0) arányban verte meg a Bihorult. Bíró: Balogh János (Egyetértés).

Aradon május 6-án a Gloria-CFR—Unirea mérkőzés 2:1 (0:0) eredménnyel végződött. Május 7-én az AAC 2:0 (1:0) arányú győzelmét aratott a Hakoah felett. A Gloria-CFR—Törekvés mérkőzés 2:0 (1:0) arányban előbbi nyerte meg. A Mielekai TK 0:0 eldöntetlenül játszott a Victoriával.

Temesvárt a TAC 4:0 (2:0) fölényesen győzött a AVTK felett. Bíró: Szabó. A Kiszsi 3:1 (2:0) arányban verte az ATE csapatát. Bíró: Kovács. A Patria 1:0 (0:0) győzte le a Kadimaht.

Szatmáron a Törekvés barátságos mérkőzés keretében 1:0 (0:0) arányban győzött a nagyszabású munkáscsapat felett. Az Olympia 3:2 (1:1) győzött a Nagybányai SC felett.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: FRATERNITAS nyomdával.

100 uj szék

szép kivitelű, erős keményfa és 40 kubikos keményfa, erősen vasalt talicska eladó Rohrlch-deszkarakatár Cluj, Kriza-u. 14. 3791-1

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar nyelvű apróhirdetés ára 10 lel. — Vasnapi apróhirdetés ára 10 lel. — Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Mindenféle fordítások román, magyar, angol és francia nyelvre, valamint írógéppel való másolások gyorsan és pontosan készülnek. Fővétel hely Friedmann hírlapiroda. 3405-1

Cipőszakmában jártas, ügyes, komoly, önálló eladó alkalmazást kaphat Grünfeld Testvérekénél Satu-Mare. Román nyelvet bírök előnyben. Ajánlatot kérünk. 3765-1

60 m² bádogtelő eladó. Hirsch Tordai-ut 2.

Jó forgalmu helyen azonnal kiadó és elfoglalható rekiváltmentes új épület, amely áll: 1 fűszerüzlet, korcsmalyiság berendezve 3 szoba, konyha, melléképítményekkel. Nagy udvar. Értekezni Györgyfaiv-ut 52. 3746-1.

Nyersborkövet mindenkinél drágábban veszek. Ajánlatokat kérem mennyiség és ár megjelölésével Irom Arnold Arad. 3702-1

Ein ältere Mädchen wird gesucht zu Knaben von 8-5 Jahre, die auch in Haushalt mithilft. Briefe an die Redaktion „Hauslich“. 3777-1

Ein tüchtiger Sägeleiter mit langjähriger Praxis dabei auch billigerfähiger Saldo-Kontist sucht Ausstellung per sofort. Gehaltsansprüche nach Uebereinkommen Offerte bitte an Druckerei Kaufman, Fraternitas Cluj, Dorobantilor Nr. 16. 3786-1

Hat középiskolát végzett fiatalember perfect héber, német, nevelőnői állást keres. cím a kiadóhivatalban. 3779-1

Tanítónőt keresek lehetőleg azonnalra 4 leány gyermekem oktatására Hirsch Lázár, Gyéres u. p. Mócs. 3780-1

Nagy szmirnaszőnyeg eladó. Értekezni Jorga (Jókai) 5. házimesternél. 3781-1

Zsidótárgy könyveket valamint talmudot Minajest, Poszkimot és hasonlókát venne Weisz Kálmán Nagyvárad, Malom-utca 16. 3782-1

Könyvnyomdai, amerikai és boston nyomógép megvételre kerestek. Wollner Ferenc, Margitta. 3783-1

Intelligens fiatalember, héber tanítói diplomával tanítói vagy nevelői állást keres júliusra német, héber vagy magyar tanítási nyelven. Ajánlatokat »Diplomás« jellegre a kiadóhivatalba kérem. 3785-1

Keresek megvételre 6-7 vagon 5-7 kigramos új vagy használt hozzávaló apróanyag és faszállítás alkalmas kocsi:al együtt. Ajánlatokat Hirsch Jakab, Baia-Mare címre kérek. 3794-1

Egy 29 éves zsidó egyén, ki 6 nyelvet beszél, bármilyen állást elfogadna garanciával. Megkereséseket 8 nyelven alatti a kiadóhivatalba kérek. 3789-1

Elcsereálném Honvéd-utcai szobámat egy belvárosi külön bejárattal szobával 2000 lei felépési díj ellenében. Cím a kiadóhivatalban.

Elcsereálném Targu-Muresen a belvárosban levő 2 szoba konyhából álló lakásom Clujon levő hasonló lakással. Azonnal átköltözhető. Értekezni Friedmann Mór irodájában, Vasut-u. 4. Telefon 11-93. 3788-1

Bazárba jártas segéd felvétetik »Keleti Áruház« Calea Regele Ferd. 110. 3787-1

Vasszakmában teljesen jártas, önállóan ténykedő komoly üzleti munkaerő azonnali belépésre kerestek. Fényképes ajánlatok Vaskereskedelmi Részvénytársasághoz Szatmár intézendők. 3793-1

Bocakor, mosótal, felsőbőr és szíjgyártóblauk
Kiadó: nagy készlet készletben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket his postai úton is megkötött. — Jelenlegi talp és bocakor ára 60-70 lei. — Vagonjaitelénél 5 százalékos kedvezmény. BAZARON BUCURVÁR, Györgyfaiv-utca 1 — Györgyfaiv pályaudvar mellett. Telefon 4-86 — lakás 3-87

Első Erdélyi-részi Ékszerárúgyár
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Xenofon (Szappan-u.)

Gyárt és állandó rak' r mindenféle ékszerárúgyban. Vállal rillians munkákat javításokat és alakításokat. Valódi és hamis ékkövek. Foglaltó és vésnökli műterem. — Fogászati arany és forrasztó, huzalok és lömezek arany és ezüstben.

Nemesfém beváltó!
Telefon int. 2-13. — Sürgőnyocím: „Juvaere Cluj“ 1273

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286

Krébs János szíjgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Pályázat.

A szászvárosi kongr. izr. hitközség az üresedésben levő rabbi állás betöltésére pályázatot hirdet. A vallás és szepművészeti Miniszter idevonatkozó rendeletében előirt képesítéssel bírő pályázók pályázataikat folyó évi május hó 25-ig nyújthatják be a fenti hitközség előljáróságához, fizetési igényük megjelölésével.

A pályázók közül csak a próbaszónoklatra meghívott költségei térítettnek vissza.

Orastie, 1922. április 27.
3750-1 Az előljáróság.

Pályázat.

A kisjenő-erdőhegyi izr. hitközség jó előimadkoz-metszőt keres, ki sochet-ubodek és moh'. Fizetés: évi 12.000 lei, körülbelül 3000 lei mellékjövedelem továbbá schita, szép tágas lakás nagy gyümölcsös kerttel, valamint az ő és családja részére orvos gyógyszer díjmentesen.

Családi állapotot, valamint eddigi működését feltüntető kimerítő pályázatot a következő címre kérünk. Izr. Hitközség Előkösege, Chisineu (Kisjenő).

Chisineu, 1922. április 23.
Elnökség.

Mizrahi Szervezet Cluj.

Fehívás.

Tisztelettel felkérjük az eddig megalakult „Mizrachi“ helyi csoportokat, hogy taglétszámukat hozzánk (Cluj, Strada Filipescu No. 1.) haladéktalanul bejelentik sziveskedjék, hogy azt a „Mizrachi“ főtitkársági hivatalhoz továbbíthassuk.

Cluj, 1922. május 7.
Az Elnökség.

Üzletáthelyezés!

Értesítjük tisztelt üzletfeleinket, hogy üzletünket Zöldfa-utca 8. szám alia (Komiós Testvérekkel szemben) helyeztük át, hol az megnagyobbítva május hó 10-én megnyitjuk.

Blum Testvérek

rövidáru nagykereskedők, Nagyvárad. Telefon 703.

Erzsébet gőzmalom és olajgyár

oo Satu-Mare (Szatmár) oo

Vesz: terményt, napraforgómagot, repcét, lent kisebb-nagyobb tételekben. Etad: lisztet, étolajt, olajpogácsát.

Távíratí cím: Erzsébet malom Satu-Mare. — Telefon: 63. 3664-1

Ügyes kereskedősegédet,

aki a fűszerszakmában teljes jártassággal bír, azonnali beépésre felvesz a

„Vulkán“ fűszerüzlet

Cluj, P. Mihail Viteazul (Széchenyitér) 18. — Csak személyesen jelentkezők vétetnek figyelembe.

Speciális hajfestő,

női fodrász és

manicure terem

Gallik és Fodor, Cluj

Calea Victorei 2. (volt Rossuth L.-u.)

Modern hajmunkák, jutányos árak! 1284

Shalomit postán utánvét mellett pontosan szállít 1344

Winkler Mór & Co szalámigyára

Cluj, Piata Mihail Viteazul (Széchenyitér) 39. Telefon 12-90.

Árjegyzék 39. kivanatra ingyen.

Cukorka és

csokoládé

raktár

Luszig és Nussbacher

Cal. Regele Ferdinand 31.

Szállítunk postán, utánvét mellett.